

**Latvijas Lielo pilsētu asociācijas izziņa iebildumiem/ priekšlikumiem par
Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021. – 2027. gadam (NAP 2027) sākotnējo redakciju (turpmāk – NAP 2027 projekts)**

N.p. k.	Lpp. *	Piedāvātā redakcija	Iebildumi/ priekšlikumi
1.		<p><u>Vispārīgie komentāri</u></p> <p>1) Kopumā NAP 2027 projektam <u>trūkst sasaistes ar citiem saskaņotā esošajiem politikas plānošanas dokumentiem</u>, piemēram, “Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam”, “Konceptuālais ziņojums par administratīvi teritoriālo iedalījumu”, “Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2027.gadam”, u.c.</p> <p>2) NAP 2027 projektam <u>trūkst sasaistes ar spēkā esošo NAP 2020, un esošā plāna izvērtējuma/ analīzes par esošā plāna uzdevumu izpildi</u>, tādējādi trūkst vispārēja NAP 2027 projekta aktuālo uzdevumu pamatojuma, kā arī NAP 2027 projektā trūkst informācijas par tām NAP 2020 iesāktajām iniciatīvām, ko nepieciešams turpināt arī NAP 2027 ietvaros. Turpināmo uzdevumu iekļaušana NAP 2027 projektā ir būtiska, lai nodrošinātu plānošanas periodu savstarpējo sasaisti un finansējuma mērķtiecīgu novirzīšanu veiksmīgi iesāktiem projektiem.</p> <p>3) NAP 2027 ietvaram noteikt ceturto stratēģisko mērķi “Līdzsvarota reģionālā attīstība”.</p> <p>4) Eiropas Komisija 2018. gada 2. maijā pieņēma priekšlikumu nākamajai daudzgadu finanšu shēmai 2021. – 2027. gadam. Jaunajā ERAF un Kohēzijas fonda regulā tiek uzsvērts, ka ir vēl vairāk jāattīsta reģionālā sadarbība un ilgtspējīga pilsētattīstība, īpašu uzmanību pievēršot reģionālajām atšķirībām un grūtībām, ar ko saskaras reģionu visā Eiropā. Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, ar vietējo iniciatīvu palīdzību veicinot pilsētu, lauku un piekrastes teritoriju ilgtspējīgu un integrētu attīstību – ir viens no mērķiem, kas ir izvirzīts nākamajā kohēzijas politikā. Viena no “Latvija 2030” noteiktajām ilgtermiņa prioritātēm ir telpiskās attīstības perspektīva, kas paredz stiprināt Latvijas un tās reģionu starptautisko konkurētspēju, tai skaitā palielinot Latvijas lielāko pilsētu starptautisko lomu, radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas. Savukārt NAP 2027 projektā nav atspoguļota Latvijas lielo pilsētu loma stabilas izaugsmes un iedzīvotāju dzīves kvalitātes pieauguma kontekstā, nenodrošinot konsekvenci ar Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģijas izvirzītajām prioritātēm. NAP 2027 projekta kontekstā tiek lietots termins – “<i>Latvijas lielās pilsētas – jo sevišķi – Rīga</i>”, tomēr, ņemot vērā izteikto nevienlīdzību starp Rīgu un pārējiem Latvijas reģioniem, būtiski ir diferencēt nepieciešamos rīcības uzdevumus starp Latvijas galvaspilsētu un lielajām pilsētām reģionos.</p> <p>5) Lai nodrošinātu līdzsvarotu valsts teritoriju attīstību, nepieciešams sniegt atbalstu reģioniem pēc teritoriālā principa, līdz ar to ierosinām NAP 2027 projekta rīcības virzienu “Līdzsvarota reģionālā attīstība” (vai stratēģisko mērķi, ja tāds tiek izveidots) papildināt ar <u>konkrētiem rīcības virziena uzdevumiem, kas būtu vērsti uz Latvija 2030 Telpiskās attīstības perspektīvas mērķu sasniegšanu, diferencējot atbalstu proporcionāli reģionu IKP, ņemot vērā bezdarbu un atšķirīgo ienākumu līmeni un plānojot finansējumu 5 plānošanas reģionu iedalījumā (NUTS 3 iedalījumā).</u></p> <p>6) <u>Dokumentā pietrūkst sasaistes ar Eiropas Savienības (ES) fondu Kohēzijas politikas mērķiem, tiešajām atbalsta programmām un citiem konkrētiem finanšu instrumentiem.</u> Visā NAP 2027 projektā, izņemot dažas prioritātes, kā finansējuma avots uzdevumiem norādīts valsts budžets, pašvaldības budžets un ES fondi, ar ko saprotams 2021.-2027.gada plānošanas periodā Latvijai plānotais ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējums, kas ir ierobežots, un neaptver lielāko daļu no projektā plānotajām investīcijām. <u>Trūkst informācijas par citu finansējuma</u></p>	

avotu izmantošanu, piemēram, Modernizācijas fonds, Aizsardzības fonds, utt., kas liecina par stratēģiskas un ilgtermiņa plānošanas trūkumu. Tāpat, piemēram, prioritātes “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki” rīcības virziena “Sociālā iekļaušana” uzdevumu nr. 119. un 121. īstenošanas finanšu avots norādīts “ES fondi”. Šie uzdevumi paredz uzlabojumus sociālās sistēmas pilnveidošanā un ģimeniskas aprūpes veicināšanā, lai gan saskaņā ar mūsu rīcībā esošo informāciju, ceturtais ES fondu Kohēzijas mērķis “Sociālāka Eiropa” paredz atbalstu iekļaušanai darba tirgū, izglītības sistēmā un veselības aprūpē, bēgļu, romu un marginalizēto kopienu integrācijai. Līdz ar to, nav identificējams, no kādiem atbalsta instrumentiem varētu būt paredzēti šie ieguldījumi, un vai pašvaldības kā līdzatbildīgās par šo uzdevumu īstenošanu, var rēķināties ar ES fondu atbalstu šajās aktivitātēs. Vienlaikus, piemēram, prioritātes “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei” rīcības virziens “Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai” ir vienīgais, kuru uzdevumu īstenošanai kā finanšu resursu avoti paredzētas jau konkrētas ES fondu un ārvalstu programmas – Horizon Europe, Digital Europe/Šveices programma, Urban Europe. Norādām, ka projekta tapšanas gaitā būtiski ir konsultēties ar Finanšu ministriju un nozaru ministrijām par dažādu valsts politiku un projektu īstenošanai pieejamo finanšu instrumentu klāstu un finansējuma avotiem.

- 7) Vēršam uzmanību, ka **NAP 2027 projektā norādītās prioritātes un rīcības virzieni nebija publiski apspriesti izstrādes sākuma posmā.**
- 8) Uzskatām, ka **kvalitatīva dzīves vide ir ne tikai daba, vide, mājoklis, pakalpojumi utt., bet arī veselība, izglītība, sports, kultūra.**
- 9) **Lūdzam rīcības virziena “Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe” uzdevumus papildināt ar atbalsta sniegšanu reģionālajām slimnīcām.** Izteikt uzdevumu [64] šādā redakcijā: “*Valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošana, tai skaitā zālēm, nodrošinot gan finansiālo un **reģionālo** pieejamību, gan pilnveidojot esošos pakalpojumus un attīstot jaunus, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbaspēju zudumu*”
- 10) **Lūdzam prioritātes “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei” rīcības virzienu uzdevumus papildināt ar reģionālajām augstākās izglītības iestādēm.** Izteikt uzdevumu [158] šādā redakcijā: “*Valsts, tai skaitā reģionālo, augstskolu kā inovācijas centru pasaules līmeņa zināšanu radīšanai, pārnesei un gudrai izaugsmei stiprināšana, tai skaitā starptautiskajiem standartiem atbilstošu doktorantūras studiju īstenošana un publiskā sektora speciālistu sagatavošana, uzlabojot saikni ar uzņēmumiem un darba tirgu ar fokusu uz zināšanu ietilpīgu produktu un pakalpojumu radīšanu, atbalstot pētniecībā balstītas studijas un mācīšanās izcilību, starptautisko sadarbību un internacionalizāciju, stiprinot nacionāla mēroga reģionālās un nozaru zināšanu partnerības*” **kā arī** uzdevumu [159] šādā redakcijā: “*Modernas un efektīvas valsts, tai skaitā reģionālo, augstskolu pārvaldības īstenošana, stratēģisku lēmumu pieņemšanā vairāk iesaistot uzņēmēju organizācijas, stiprinot specializāciju un izcilību, īstenojot studiju digitalizāciju, nodrošinot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ieviešanu, kā arī paaugstinot mācībspēku atalgojumu un panākot ārvalstu mācībspēku augstāku īpatsvaru*”.
- 11) Vēršam uzmanību, ka **NAP 2027 projektā nav minēta neviena vārda par Transeiropas transporta tīklu TEN-T, lai uzlabotu Latvijas ārējo sasniedzamību un attīstītu ostu un lidostu infrastruktūru.** LIAS2030 ir noteikts, ka:
(283) Latvijas ārējās sasniedzamības uzlabošanā būtiska loma ir starptautiskas nozīmes autoceļu, dzelzceļu (Transeiropas transporta tīklu jeb TEN-T), ostu un lidostu infrastruktūras attīstībai. Tas nodrošinātu iespēju Latvijai sekmīgi attīstīties kā nozīmīgai tranzīvalstij, tiltam starp ES valstīm, Āziju, Krieviju un tuvākajām kaimiņvalstīm, kā arī Baltijas jūras reģiona telpā kalpot par saikni starp diviem Eiropas ekonomiskajiem reģioniem – Austrumeiropu un Ziemeļeiropu. Attīstoties starptautiskajai sadarbībai, Latvijai ir jāklūst par izdevīgāko un pievilcīgāko tranzīta ceļu preču plūsmām no Krievijas, Āzijas uz citām ES valstīm un otrādi.
(288) Lai uzlabotu ārējo un iekšējo sasniedzamību, ņemot vērā transporta infrastruktūras attīstības plānus un veiktās izpētes, teritorijas attīstības

plānošanas dokumentos ir jāiekļauj tās teritorijas, kas nepieciešamas nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras attīstībai, kā arī jānosaka reģionālas un vietējas nozīmes transporta infrastruktūras attīstībai rezervējamās teritorijas. Telpiskās attīstības perspektīva sniedz redzējumu par to izvietojumu, nosakot starptautiskas un nacionālas nozīmes transporta koridorus.

Starptautiskas nozīmes transporta koridori, t.sk. TEN-T tīkls, nodrošinās sasaisti starp starptautiskas nozīmes attīstības centriem Latvijā un kaimiņvalstīs, savukārt nacionālas nozīmes transporta koridori savienos nacionālas nozīmes attīstības centrus ar starptautiskas un reģionālas nozīmes attīstības centriem, kā arī starptautiskajiem transporta koridoriem. Lai uzlabotu pārvietošanās efektivitāti, drošību un komfortu, par pirmo prioritāti infrastruktūras saglabāšanā un attīstības plānošanā ir jāizvirza esošās infrastruktūras atjaunošana un rekonstrukcija.

Lūdzam NAP 2027 1. redakciju precizēt atbilstoši LIAS 2030 noteiktajam, paredzot finansējumu ārējās un iekšējās sasniedzamības uzlabošanai.

Aviācijas nozarei ir ļoti būtiska nozīme Latvijas, Eiropas un pasaules ekonomikās, taču **NAP 2027 projektā nav minēta neviena vārda par lidostām Latvijā** jeb mobilitāti un starptautisko sasaisti no lidostu skatupunkta.

Kā minēts 2015. gada Aviācijas stratēģijā Eiropai “*Aviācija ir spēcīgs Eiropas Savienības ekonomikas izaugsmes, nodarbinātības, tirdzniecības un mobilitātes virzītājspēks. Tai ir izšķiroša nozīme ES ekonomikā, un tā nostiprina ES līdera pozīcijas pasaulē.*” Arī Latvijā aviācijas nozarei ir būtiska nozīme – tās kopējais piensums 2016. gadā ir novērtēts 2,6% apmērā no IKP (Latvijas Aviācijas asociācijas ziņojums), un, ņemot vērā aviācijas nozares attīstību šajos gados, šobrīd piensums varētu būt vēl augstāks.

Lai gan NAP 2027 projektā dzelzceļš tiek minēts kā sabiedriskā transporta mugurkauls un kā nozīmīgāko var minēt projektu *RailBaltica*, NAP 2027 projektā nav minēta tā sasaiste ar Rīgas lidostu un potenciālo labvēlīgo ietekmi un aviācijas nozari.

Ņemot vērā, ka NAP 2027 ir galvenais valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā, aviācijas nozares neminēšana tik nozīmīgā dokumentā var samazināt aviācijas nozares turpmākās attīstības iespējas.

Latvija 2030 tiek uzsvērtā Latvijas ārējā sasniedzamība, kur būtiska loma ir starptautiskas nozīmes autoceļu, dzelzceļu (Transeiropas transporta tīklu jeb TEN-T), ostu un lidostu infrastruktūras attīstībai.

Lai veicinātu Latvijas reģionālo attīstību, Latvija 2030 ir noteikts, ka nepieciešams izmantot Liepājas, Ventspils un Daugavpils lidostu potenciālu. Tām jākalpo kā Baltijas jūras reģiona mēroga gaisa satiksmes mezgliem, nodrošinot gaisa satiksmi ar citām Baltijas jūras reģiona galvaspilsētām un lielākajām pilsētām, tāpēc nākotnē tās jāveido par nacionālas nozīmes lidostām. Nacionālo lidostu attīstība būs svarīga tūrisma un uzņēmējdarbības veicināšanai ne tikai reģionālā un nacionālā līmenī, bet arī transnacionālai sadarbībai.

Līdz ar to, lai nodrošinātu NAP2027 sasaisti ar Latvija2030, ierosinām NAP2027 **papildināt ar uzdevumiem, kas būtu vērsti uz Latvijas ārējo sasniedzamību – reģionālo lidostu attīstību, pilsētu transporta infrastruktūras savienojamību ar TEN-T tīklu.**

12) NAP 2027 projektā **nav ietverti pasākumi ūdenssaimniecības nozares turpmākai attīstībai.**

13) Šobrīd no NAP 2027 projekta neizriet **tūrisma jomas attīstības virzieni.** Lūdzam sniegt informāciju, vai tūrisma jomu ir plānots iekļaut NAP 2027 rīcībās.

14) **Dokumentā pietrūkst nozīmīgu un valsts attīstībai stratēģiski svarīgu projektu/aktivitāšu saraksts.** Mūsu ieskatā, ņemot vērā katra pašreizējā ES fondu Kohēzijas mērķa uzstādījumus, NAP2027 izstrādes gaitā būtu **jāidentificē nacionāla mēroga, Latvijai nozīmīgi projekti, kuru finansēšanu nav pilnībā iespējams finansēt no valsts vai pašvaldību līdzekļiem.** Piemēram, caur otro kohēzijas mērķi “Zaļāka Eiropa” varētu risināt tādus Latvijai raksturīgos izaicinājumus kā smagās rūpniecības sekas, vēsturiski piesārņoto sauszemes un ūdeņu teritoriju atjaunošana, degradēto un industriālo teritoriju revitalizāciju, NATURA un citu dabas teritoriju saglabāšanu un attīstību, CO2 izmešu samazināšanu pilsētās,

radot iedzīvotājiem pievilcīgu dzīves telpu. Tāpat arī caur trešā kohēzijas mērķa “Ciešāk savienota Eiropa” uzstādījumiem varētu definēt, piemēram, dzelzceļa un autoceļu infrastruktūras attīstības posmus, perspektīvos Rail Baltic atzarus, ilgtspējīgas mobilitātes risinājumus pilsētās, nacionāla līmeņa veloinfrastruktūras attīstības u.c. aktivitātes.

- 15) Mūsu ieskatā NAP2027 rīcības virziena uzdevumiem nr. 143., 144., 205., 241., 242., 243., 276., 280., 281., 285., 344. **kā līdzatbildīgo jānorāda arī pašvaldības** (pamatojumu katram uzdevumam skatīt pielikumā pievienotajā tabulā). Tāpat arī mūsu ieskatā **plānošanas reģioniem jābūt līdzatbildīgajām institūcijām ne tikai pie rīcības virziena “Līdzsvarota reģionālā attīstība”,** jo to loma pēc būtības un arī pašreizējās funkcijas ietver ne tikai reģionālās attīstības veicināšanu, bet arī dažādu pārrobežu un plašāku interešu uzdevumu īstenošanu (transporta, tūrisma, uzņēmējdarbības veicināšana u.c.). Savukārt rīcības virziena “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” 306. rīcības uzdevuma ietvaros kā līdzatbildīgo noteikt Rīgas pilsētas pašvaldību.
- 16) NAP 2027 projektā trūkst informācijas par komunikāciju ar sabiedrību. Vairākkārt ir pieminēta informēšana, bet praktiski informēšana ir vienvirziena komunikācijas forma, informāciju nododot, bet nerosinot diskusijas, attieksmes paušanu vai uzvedības maiņu, utt. Jo īpaši, ja dokumenta 6. lpp ir minēts, ka “pārmaiņas var notikt tikai iesaistītajām pusēm tās pieņemot un piedaloties to īstenošanā. Tās prasa pārskatīt ierasto, tradicionālo domāšanu un rīcības veidu, mainīt paradumus, attieksmes, izvērtēt esošo mērķu pamatotību un meklēt alternatīvus ceļus, citādus risinājumus to sasniegšanai. Sekmīgas pārmaiņas nevar notikt pašas par sevi, tās ir jāveda, gudri izsverot un aizstāvot Latvijas iedzīvotāju intereses kopējā pasaules attīstības tendenču kontekstā”. Domāšanas un paradumu maiņu nevar rosināt tikai ar vienpusēju informācijas nodošanu, bet gan ar komunikācijas stratēģiju, valsts tēla veidošanas stratēģiju. Valsts tēls projektā minēts, norādot, ka Latviju nevajag pozicionēt tikai kā zaļu valsti, kā arī ka tēlu veido kultūras un sporta aktivitātes, tradīcijas, sasniegumi. Tādējādi **ierosinām atsevišķas sadaļas izveidošanu projektā par valsts un pašvaldības komunikācijas stratēģiju, mērķiem, valsts tēla veidošanu,** piemēram, “Komunikācija ar sabiedrību”. Jo tā nav tikai informēšana, bet stratēģiska rīcība, kas palīdz sasniegt visus projektā minētos mērķus un prioritātes. Kā arī **lūdzam skaidrot, kāda loma sabiedrības informēšanā par projektā ietvertajiem uzdevumiem būs pašvaldībām.**
- 17) Lūdzam visā NAP 2027 projektā precizēt datu avotu “CSP”, papildinot ar kodu.
- 18) **Atsevišķiem indikatoriem noteiktie bāzes gadi ir par vecu** – mūsu ieskatā optimālie bāzes gadi būtu 2017./2018. gads, ņemot vērā, ka dokumentu izstrādā periodam līdz 2027. gadam. Vairākiem rādītājiem (kā bāzes gads ir 2015. gads, rīcības virziena “Drošība” indikatoriem [430] un [435] ir pat 2012. un 2013. gads. Šiem rādītājiem bāzes gada datu avoti minēti SKDS, ESS pētījumi, nozaru ministriju sniegtā informācija u.c. avoti, taču nav informācijas par šo pētījumu vai informācijas ievākšanas regularitāti. Piemēram, indikatoram [430] atsauce ir uz SKDS pētījumu 2013. gadā, attiecīgi pētījums ir veikts pirms 6 gadiem, savukārt NAP ietvaros paredzēts šādu pētījumu veikt ar 3 gadu intervālu - 2024. un 2027. gadā. Indikatoram [435] atsauce ir uz Tieslietu ministrijas sniegto informāciju 2012. gadā, taču mūsu ieskatā, izstrādājot NAP, ministrijām būtu jāsniedz dati vismaz par 2016. gadu, pretējā gadījumā apšaubām, ka NAP īstenošanas posmā šādus pētījumus vai informācijas apkopojumus būs iespējams veikt ar 3 gadu intervālu. Tādējādi var rasties absurda situācija, ka plānošanas dokumenta īstenošana atsevišķos rādītājos tiek novērtēta par ilgāku periodu, nekā tā darbības termiņš - dokumenta noslēgumā rādītāji var tikt salīdzināti ar 10 vai par vairāk gadus vecu informāciju.
- 19) Esam konstatējuši, ka pie **rīcības virzienu uzdevumiem nr. 82., 100., 101., 154., 327., 363. atsevišķi mērķa indikatori nav norādīti pie attiecīgā rīcības virziena mērķa indikatoriem,** līdz ar to, nevar identificēt, kā tiks mērīta šo uzdevumu izpilde. **Lūdzam indikatoriem pievērst īpašu uzmanību, un NAP2027 pilnveidotās redakcijas izstrādes gaitā iespēju robežās ņemt vērā Liepājas sniegtos priekšlikumus attiecībā uz rādītājiem uzdevumos nr. 141., 154., 158., 221., 275., 275., 276., 277., 281., 284., 305., 306., 307., 327.,** ņemot vērā, ka to sasniegšanā pašvaldībām būs būtiska loma.

	6.	<p>[10] Latvijas Republikas Satversmes 91.pants paredz vienlīdzīgas tiesības visiem cilvēkiem Latvijā. Vienlaikus šo tiesību īstenošana ir atkarīga no tā, vai cilvēks dzīvo Rīgā, citur Latvijā vai ārvalstīs, kādā dzīves situācijā un vecuma grupā, kādās saistībās un attiecībās ar valsti, kurā pusē tā sauktajai “tehnoloģiju plaisai”, un kādā mediju telpā viņš atrodas.</p>	<p>Lūdzam sadaļas “Vīzija par Latvijas nākotni 2027.gadā” apakšsadaļā “Vienlīdzības tiesības” piedāvātās 10.punkta redakcijas ietvaros ietvertu formulējumu norādīt plašākā kontekstā – reģionu un pilsētu mērogā, izsakot šādā redakcijā:</p> <p>[10] Latvijas Republikas Satversmes 91.pants paredz vienlīdzīgas tiesības visiem cilvēkiem Latvijā. Vienlaikus šo tiesību īstenošana ir atkarīga no dzīvesvietas Latvijā (pilsētā vai citā reģionā) vai ārvalstīs, kādā dzīves situācijā un vecuma grupā, kādās saistībās un attiecībās ar valsti, kurā pusē tā sauktajai “tehnoloģiju plaisai”, un kādā mediju telpā viņš atrodas.</p> <p>Vienlaikus lūdzam skaidrot termina “reģioni” lietojumu visa dokumenta kontekstā, vai un kad šī termina ietvaros tiek ietvertas arī pilsētas.</p>																																																
2.	13.	<p>Stratēģisko mērķu indikatori</p> <table border="1" data-bbox="264 628 1093 1222"> <thead> <tr> <th>Nr</th> <th>Progresā rādītājs</th> <th>Mērvienība</th> <th>Bāzes gads</th> <th>Bāzes gada vērtība</th> <th>Mērķa vērtība 2024*</th> <th>Mērķa vērtība 2027*</th> <th>Datu avots, datu tabulas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[41]</td> <td>Nominālais darba ražīgums uz vienu darba stundu (procentos no ES vidējā)</td> <td>%</td> <td>2018</td> <td>60,2</td> <td>63</td> <td>68</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[42]</td> <td>Džini koeficients</td> <td>%</td> <td>2018</td> <td>35,6</td> <td>34</td> <td>30</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[43]</td> <td>Nabadzības riska indekss bērniem</td> <td>%</td> <td>2018</td> <td>17,5</td> <td>14</td> <td>10</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[44]</td> <td>Iedzīvotāju politiskās uzticēšanās indekss</td> <td>%</td> <td>2015</td> <td>3,3</td> <td>3,5</td> <td>4,1</td> <td>ESS</td> </tr> <tr> <td>[45]</td> <td>Savstarpējā uzticēšanās</td> <td>%</td> <td>2015</td> <td>51</td> <td>60</td> <td>64</td> <td>ESS</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Indikatoru mērķa vērtības tiks precizētas pēc indikatīvi pieejamo resursu noteikšanas uzdevumu īstenošanai</p>	Nr	Progresā rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas	[41]	Nominālais darba ražīgums uz vienu darba stundu (procentos no ES vidējā)	%	2018	60,2	63	68	Eurostat	[42]	Džini koeficients	%	2018	35,6	34	30	Eurostat	[43]	Nabadzības riska indekss bērniem	%	2018	17,5	14	10	Eurostat	[44]	Iedzīvotāju politiskās uzticēšanās indekss	%	2015	3,3	3,5	4,1	ESS	[45]	Savstarpējā uzticēšanās	%	2015	51	60	64	ESS	<p>1) Piedāvājam NAP 2027 projekta stratēģisko mērķu indikatorus papildināt ar rādītāju “Reālais individuālais patēriņš (AIC) uz vienu iedzīvotāju (procentos no ES vidējā)”.</p> <p>2) Stratēģisko mērķu indikatoros trūkst progresā rādītāju, pēc kura varētu noteikt par Stratēģiskās mērķa – “<u>Produktivitāte un ienākumi</u>”, sasniegšanu. Ja korekti esam konstatējuši, tad šobrīd norādītais produktivitātes rādītāju mērīs pēc darba ražīguma uz vienu darba stundu, ko nosaka pēc saražotās produkcijas daudzuma un izmantoto resursu daudzuma. Mūsuprāt, valsts produktivitāte būtu jāmēra arī pēc jaunu tehnoloģiju ieviešanas tendencēm, piemēram, uzņēmumu skaitu, kas ražo produkcijas ar augstu pievienoto vērtību, vai ieguldīto investīciju apjoms tehnoloģijās u.c. Lūdzam papildināt Stratēģisko mērķu indikatoru ar progresā rādītāju produktivitātes noteikšanai.</p>
Nr	Progresā rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas																																												
[41]	Nominālais darba ražīgums uz vienu darba stundu (procentos no ES vidējā)	%	2018	60,2	63	68	Eurostat																																												
[42]	Džini koeficients	%	2018	35,6	34	30	Eurostat																																												
[43]	Nabadzības riska indekss bērniem	%	2018	17,5	14	10	Eurostat																																												
[44]	Iedzīvotāju politiskās uzticēšanās indekss	%	2015	3,3	3,5	4,1	ESS																																												
[45]	Savstarpējā uzticēšanās	%	2015	51	60	64	ESS																																												
3.	14.	<p>Prioritāte “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki”</p>	<p>Rosinām prioritātes “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki” aprakstu papildināt ar veselīga dzīvesveida popularizēšanas veicināšanas nozīmi, kas ir slimību profilakses pamats. Attiecīgais uzdevums tika iesākts NAP 2020</p>																																																

			ietvaros un ir turpināms.
4.	16.	Rīcības virziens "Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe"	Kopumā RV "Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe" ietvaros izvirzītie uzdevumi ir saistīti ar veselības nozares kapacitātes celšanu, bet trūkst uzdevumu un analīzes par sabiedrības līdzdalību veselības nozares pietiekama finansējuma nodrošināšanā, piemēram, kvalitatīvās obligāto sociālo iemaksu veikšanas sistēmas izveide, īpaši ņemot vērā, ka 2018. gada iesākās veselības aprūpes sistēmas reforma, kas ietvēra obligāto sociālo iemaksu veikšanu kā garantiju iespējai saņemt valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, netika īstenot pilnā apmērā, tādējādi neradot plānoto finansējuma pienesumu veselības nozarei. Papildus norādām, ka valsts iedzīvotāju līdzmaksājumu veikšana veselības aprūpes sistēmas finansēšana (sociālo iemaksu vai veselības apdrošināšanas formā) ir ierasta attīstīto valstu prakse.
5.	16.	[52] Lai nodrošinātu veselības aprūpes pakalpojumus, joprojām viens no būtiskākajiem izaicinājumiem veselības aprūpes sektorā ir ES vidējam līmenim atbilstoša ārstu un māsu skaita piesaiste valsts līdzfinansēto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai, jo īpaši ārstniecības iestādēs ārpus Rīgas. Tāpēc nepieciešami ieguldījumi gan atlīdzības sistēmā atbilstoši tautsaimniecības izaugsmes un inflācijas tempam, gan arī tālākizglītībā un pārkvalifikācijas sistēmas pilnveidē, kā arī jaunu speciālistu sagatavošanā.	1) Ieguldījumi atlīdzības sistēmā nepieciešami apmērā, kas nevis ir atbilstošs tautsaimniecības izaugsmes un inflācijas tempam, bet gan kas pārsniedz tautsaimniecības izaugsmes un inflācijas tempu. (Ārstniecības personāla atalgojuma bāze nepietiekama un personāla deficīts pieaugošs; lai nodrošinātu nozarei kritiski nepieciešamo speciālistu piesaisti, atalgojuma palielinājumiem jābūt būtiskiem, ne tikai inflācijas indeksācijas apmērā.) Attiecīgi piedāvājam koriģēt NAP sadaļas [52] pēdējo teikumu un izteikt to šādā redakcijā. <i>"Tāpēc nepieciešami ieguldījumi atlīdzības sistēmā apmērā, kas būtiski pārsniedz tautsaimniecības izaugsmes un inflācijas tempu, kā arī tālākizglītībā un pārkvalifikācijas sistēmas pilnveidē, kā arī jaunu speciālistu sagatavošanā."</i> 2) Attiecībā par veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu, ir jāņem vērā ne tikai speciālistu piesaiste, bet jāpiemēro kompleksa pieeja veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai. Nepieciešami ieguldījumi gan medicīnas tehnoloģijās, kuras ir diezgan dārgas, gan arī veselības iestāžu infrastruktūras attīstībā un, protams, speciālistu (ārstu un māsu) piesaiste it īpaši mazāk attīstītajos Latvijas reģionos. Šobrīd pastāv ārstniecības personāla nevienmērīgs izvietojums Latvijas teritorijā, jo ārstniecības personāls un galvenās tehnoloģijas, galvenokārt, ir koncentrētās turīgajās teritorijās. Īpaši trūkst augsti kvalificētu speciālistu smagu un retu slimību diagnostikai un

			bērnu speciālistus. Lai nodrošinātu rīcības virzienā izvirzītā mērķa sasniegšanu, ierosinām rīcības virzienā iekļaut konkrētus uzdevumus, kas būtu vērsti uz veselības aprūpes iestāžu infrastruktūras un medicīnas aprīkojuma pilnveidošanu ārstniecības iestādēs ārpus Rīgas.																																																								
6.	16.	[53] [...]. Ārstniecības kvalitāte un rezultāti uzlabojami, ieviešot mūsdienīgas medicīnas tehnoloģijas vadošajās slimnīcās ambulatoro un stacionāro pakalpojumu vajadzībām, gādājot par efektīvu medikamentu pieejamību, kā arī stiprinot veselības aprūpes sistēmas pārvaldības spēju analizēt uzkrātos veselības datus un izmantot tos sistēmas izmaksu efektivitātes un kvalitātes kāpināšanai.	Ierosinām dzēst no konkrētā teikuma vārdu “vadošajās”. Mūsdienīgas medicīnas tehnoloģijas nepieciešamas visās slimnīcās atbilstoši to sniegtajam pakalpojumu līmenim.																																																								
7.	16.–17.	<p>Rīcības virziena mērķa indikatori</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr</th> <th>Progresā rādītājs</th> <th>Mēr- vienibagads</th> <th>Bāzes gads</th> <th>Bāze gada vērtība</th> <th>Mērķa vērtība 2024*</th> <th>Mērķa vērtība 2027*</th> <th>Datu avots, datu tabulas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>Veselīgi nodzīvoti mūža gadi vīriešiem un sievietēm</td> <td>%</td> <td>2017</td> <td>50,6/52,2</td> <td>54/56</td> <td>56/58</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[56]</td> <td>Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība (neapmierinātās vajadzības pēc veselības aprūpes pakalpojumiem)</td> <td>%</td> <td>2018</td> <td>6,2</td> <td>4,0–6,2</td> <td>1,7–6,0</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[57]</td> <td>Tiešmaksājumi veselības aprūpē (no kopējiem veselības izdevumiem)</td> <td>%</td> <td>2016</td> <td>44,56</td> <td>35–44</td> <td>25–42</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[58]</td> <td>Klientu apmierinātība ar veselības aprūpes pakalpojumiem</td> <td>%</td> <td>2018</td> <td>76,2</td> <td>78</td> <td>80</td> <td>VM</td> </tr> <tr> <td>[59]</td> <td>Attālināmā/novēršamā mirstība uz 100 000 iedzīvotāju (angļu val. – preventable and treatable mortality)</td> <td>skaitis</td> <td>2016</td> <td>331,74/203,13</td> <td>318–188</td> <td>308–169</td> <td>Eurostat</td> </tr> <tr> <td>[60]</td> <td>Profesionāli aktīvo ārstu skaits uz 100 000</td> <td>skaitis</td> <td>2017</td> <td>343,52</td> <td>343,52</td> <td>351,46–327,52</td> <td>Eurostat</td> </tr> </tbody> </table>	Nr	Progresā rādītājs	Mēr- vienibagads	Bāzes gads	Bāze gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas		Veselīgi nodzīvoti mūža gadi vīriešiem un sievietēm	%	2017	50,6/52,2	54/56	56/58	Eurostat	[56]	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība (neapmierinātās vajadzības pēc veselības aprūpes pakalpojumiem)	%	2018	6,2	4,0–6,2	1,7–6,0	Eurostat	[57]	Tiešmaksājumi veselības aprūpē (no kopējiem veselības izdevumiem)	%	2016	44,56	35–44	25–42	Eurostat	[58]	Klientu apmierinātība ar veselības aprūpes pakalpojumiem	%	2018	76,2	78	80	VM	[59]	Attālināmā/novēršamā mirstība uz 100 000 iedzīvotāju (angļu val. – preventable and treatable mortality)	skaitis	2016	331,74/203,13	318–188	308–169	Eurostat	[60]	Profesionāli aktīvo ārstu skaits uz 100 000	skaitis	2017	343,52	343,52	351,46–327,52	Eurostat	<p>Atsevišķas mērķa vērtības un rādītāji neskaidri: Nr. 56. – neskaidri, kā vērtēts; metodoloģija; potenciāli Latvijā neapmierinātās vajadzības pēc veselības aprūpes pakalpojumiem šķiet augstākas par 6,2%. Ja tiek uzskatīts, ka pieejamību veselības aprūpei nosaka gan veselības aprūpes organizācija, gan resursi (cilvēkresursi, finansējums), gan ģeogrāfiskais attālums un transports līdz veselības aprūpes iestādei, gan veselības aprūpes darbinieku sasniedzamība, kā arī ārsta un pakalpojumu sniedzēja izvēles brīvība, informācijas pieejamība, aprūpes kvalitāte un modernu tehnoloģiju esamība, tad nav saprotams, kāpēc mērķa indikatoros no Eurostat datiem ir izvēlēts tikai transporta pieejamības rādītājs, bet nav ņemti vērā finanšu pieejamības rādītāji (32%) un gaidīšanas ilgums (23%) veselības aprūpes pakalpojumam, kuri ir krietni augstāki. Nr. 57. – norādītās mērķa vērtības 2024. un 2027. gadam faktiski pieļauj, ka izmaiņas tiešmaksājumu īpatsvarā ir nebūtiskas (2016. gada bāzes vērtība 44,56%; maksimālā pieļaujamā mērķa vērtība 2024. gadā 44% un 2027. gadā 42%). Izvērtējami, vai nebūtu definē ambiciozāki mērķi, norādot būtiskāku tiešmaksājumu īpatsvara samazinājumu. Nav īsti skaidrs, kas ir iekļaut rādītājā par tiešmaksājumiem- vai tie ir pacienta līdzmaksājumi un/vai maksas pakalpojumi? Nr. 60. un Nr. 61. – neskaidri, kāpēc 2027. gada mērķa vērtības pieļauj profesionāli aktīvo ārstu un mūsu skaita samazinājumu.</p>
Nr	Progresā rādītājs	Mēr- vienibagads	Bāzes gads	Bāze gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas																																																				
	Veselīgi nodzīvoti mūža gadi vīriešiem un sievietēm	%	2017	50,6/52,2	54/56	56/58	Eurostat																																																				
[56]	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība (neapmierinātās vajadzības pēc veselības aprūpes pakalpojumiem)	%	2018	6,2	4,0–6,2	1,7–6,0	Eurostat																																																				
[57]	Tiešmaksājumi veselības aprūpē (no kopējiem veselības izdevumiem)	%	2016	44,56	35–44	25–42	Eurostat																																																				
[58]	Klientu apmierinātība ar veselības aprūpes pakalpojumiem	%	2018	76,2	78	80	VM																																																				
[59]	Attālināmā/novēršamā mirstība uz 100 000 iedzīvotāju (angļu val. – preventable and treatable mortality)	skaitis	2016	331,74/203,13	318–188	308–169	Eurostat																																																				
[60]	Profesionāli aktīvo ārstu skaits uz 100 000	skaitis	2017	343,52	343,52	351,46–327,52	Eurostat																																																				

		<table border="1"> <tr> <td colspan="9">iedzīvotāju</td> </tr> <tr> <td>[61]</td> <td>Profesionāli aktīvo māsu skaits uz 100 000 iedzīvotāju</td> <td>skaitis</td> <td>2017</td> <td>458,70</td> <td>458,70</td> <td>600–394,8</td> <td colspan="2">Euros</td> </tr> <tr> <td>[62]</td> <td>Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz sekundāru ambulatoru konsultāciju**</td> <td>skaitis</td> <td>2019</td> <td>**</td> <td colspan="4">NVD</td> </tr> <tr> <td>[63]</td> <td>Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz plānveida operāciju**</td> <td>skaitis</td> <td>2019</td> <td>**</td> <td colspan="4">NVD</td> </tr> </table> <p>* Indikatoru mērķa vērtības tiks precizētas pēc indikatīvi pieejamo resursu noteikšanas uzdevumu īstenošanai. Indikatoru mērķa vērtības atspoguļo, cik lielā mērā mērķus ietekmē nākamajā plānošanas periodā pieejamais finansējums (1.mērķa vērtību var sasniegt, ja attiecīgajā politikā tiek veikti ieguldījumi, 2.mērķa vērtību – ja ieguldījumi politikā ir ļoti piesardzīgi)</p> <p>** Jauns indikators, dati vēl nav pieejami bāzes un mērķa vērtības norādīšanai</p>	iedzīvotāju									[61]	Profesionāli aktīvo māsu skaits uz 100 000 iedzīvotāju	skaitis	2017	458,70	458,70	600–394,8	Euros		[62]	Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz sekundāru ambulatoru konsultāciju**	skaitis	2019	**	NVD				[63]	Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz plānveida operāciju**	skaitis	2019	**	NVD				<p>Ja ārstu skaita saglabāšana varētu būt saprotama, ja tiek optimizēts ārstniecības iestāžu tīkls un ārstu/ māsu darba proporcija Latvijā, tad māsu skaita samazinājumam nav saskatāms racionāls pamatojums. Izvērtējama mērķa vērtību pārskatīšana (un uz attiecīgiem ieguldījumiem orientēta politika).</p>
iedzīvotāju																																							
[61]	Profesionāli aktīvo māsu skaits uz 100 000 iedzīvotāju	skaitis	2017	458,70	458,70	600–394,8	Euros																																
[62]	Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz sekundāru ambulatoru konsultāciju**	skaitis	2019	**	NVD																																		
[63]	Vidējais gaidīšanas laiks bērniem (līdz 18 g.v.) uz plānveida operāciju**	skaitis	2019	**	NVD																																		
8.	17.	<p>Rīcības virziena uzdevumi</p> <p>[65] Optimāla ārstniecības personu skaita nodrošināšana valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sektorā, gan palielinot darba samaksu, gan attīstot citus motivācijas rīkus, kā arī pilnveidojot veselības nozares cilvēkresursu darba tirgus vajadzībām atbilstošas zināšanas, prasmes un kompetences.</p>	<p>Nav skaidra jēdziena - <i>optimāla ārstniecības personu skaita nodrošināšana</i> – nozīme minēta uzdevuma kontekstā. Vai tika veikta pašreizējo cilvēkresursu līmeņu aprēķināšana?</p> <p>Ņemot vērā, ka ārstniecības personāls, lielākoties, koncentrēts galvaspilsētā, lūdzam prioritāri noteikt ārstniecības personāla skaita nodrošināšanu mazāk attīstītajos reģionos.</p>																																				
9.	18.	<p>Rīcības virziena uzdevumi</p> <p>[66] Veselības aprūpes kvalitātes un efektivitātes uzlabošana, attīstot veselības aprūpes kvalitātes sistēmu, stiprinot primāro veselības aprūpi, veicinot slimību profilaksi un agrīnu diagnostiku, lai tādējādi nodrošinātu ierobežoto veselības aprūpes resursu iespējami labāku izmantošanu, vienlaikus sekmējot ātrāku izveseļošanos, priekšlaicīgas mirstības un darbnespējas novēršanu un dzīves kvalitātes saglabāšanos.</p>	<p>Vai primārajā veselības aprūpē tiek iekļauti ģimenes ārsti, internisti, pediatri, dežūrārsti, medicīniskā aprūpe mājās?</p>																																				
10.	18.	<p>Rīcības virziena uzdevumi</p> <p>[67] Multidisciplināru un starpnozaru sadarbībā balstītu</p>	<p>Līdzatbildīgās institūcijas – VB, ES fondi, pašvaldības</p> <p>Nav skaidra pašvaldību loma aprūpē pacientiem ar psihiskām slimībām, ko</p>																																				

		<p>pakalpojumu attīstīšana ambulatorajā, stacionārajā un ilgtermiņa aprūpē pacientiem ar hroniskām slimībām, jo īpaši psihiskām slimībām, atkarībām, infekcijas slimībām, geriatrijas un nedziedināmi slimiem pacientiem, tai skaitā uzlabojot psiholoģiskā un sociālā atbalsta pieejamību pacientiem un viņu ģimenes locekļiem smagu slimību un citos psihoemocionāli sarežģītos gadījumos.</p>	<p>nodrošina valsts iestādes. Vai šajā uzdevuma galvenā pamatdoma ir deinstitucionalizācijas procesa īstenošana?</p>
11.	18.	<p>Rīcības virziena uzdevumi [67] Veselības aprūpes pārvaldības stiprināšana, uzlabojot veselības nozares datu digitalizāciju un pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanu veselības aprūpē, nodrošinot ārstniecības iestāžu sadarbības teritoriju attīstību, tai skaitā veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošanu un digitālo tehnoloģiju plašāku izmantošanu veselības aprūpē, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbspēju zudumu, jo īpaši psihiatrijā, rehabilitācijā, kā arī nedziedināmi slimo pacientu aprūpē</p>	<p>Uzskatām, ka primāri ir jāveic veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošanu un tehnoloģiju attīstība kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai, t.sk. veselības aprūpes pārvaldības stiprināšana, bez jomu uzskaiti. Jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbspēju zudumu, jo īpaši psihiatrijā, rehabilitācijā, kā arī nedziedināmi slimo pacientu aprūpē – šīs jomas pārāk sašaurina veselības iestāžu tīklu.</p>
12.	18.	<p>Rīcības virziena uzdevumi [68] Veselības aprūpes pārvaldības stiprināšana, uzlabojot veselības nozares datu digitalizāciju un pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanu veselības aprūpē, nodrošinot ārstniecības iestāžu sadarbības teritoriju attīstību, tai skaitā veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošanu un digitālo tehnoloģiju plašāku izmantošanu veselības aprūpē, prioritāri mātes un bērna veselības aprūpes jomā un jomās, kam ir būtiska ietekme uz priekšlaicīgu mirstību un darbspēju zudumu, jo īpaši psihiatrijā, rehabilitācijā, kā arī nedziedināmi slimo pacientu aprūpē</p>	<p>1. Lūdzam papildināt uzdevumu ar tekstu “pieejama un droša pacientu datu uzglabāšana visā veselības aprūpes jomā”. Būtiski ir ne tikai digitālo tehnoloģiju izmantošana, bet pieejama un droša pacientu datu uzglabāšana visā veselības aprūpes jomā, nevis tikai mātes un bērnu aprūpē.</p> <p>2. Lūdzam papildināt uzdevumu sadaļā “Rīcības virziena uzdevumi” ar papildus mērķa indikatoriem no sadaļas “Rīcības virzienu mērķa indikatori” un t.i. 62. un 63. indikatoru. Konkrētā uzdevuma sasniegšanu parāda ne tikai sadaļā “Rīcības virziena uzdevumi” konkrētajam uzdevumam pretī norādītie mērķu indikatori, bet arī citi, kas minēti sadaļā “Rīcības virzienu mērķa indikatori”.</p>
13.	20.	<p>Rīcības virziena uzdevumi [83] Pierādījumos balstīti efektīvi un inovatīvi risinājumi atkarību izraisīto vielu un procesu izplatības ierobežošanai un pārmērīga un kaitējoša patēriņa mazināšanai, uzlabojot sabiedrības</p>	<p>Lūdzam papildināt uzdevuma mērķa indikatorus ar 79. un 80. Indikatoru.</p>

		kognitīvās spējas un psihisko veselību	
14.	20.–21.	Rīcības virziens “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” Rīcības virziena uzdevumi (tabula)	Lūdzam [82], [83], [84], [85] uzdevumos norādītos mērķa indikatorus salāgot ar rīcības virziena mērķa indikatoriem [74]–[80].
15.	21.	Rīcības virziens “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” [85] Uzlabojot psiholoģisko un emocionālo veselību, seksuālās un reproduktīvās veselības stiprināšana sabiedrībā un infekciju slimību izplatības risku mazināšana	RV “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” uzdevuma [85] “Uzlabojot psiholoģisko un emocionālo veselību [...]” mērķa indikatoru “Zīdaiņu mirstība” un “Abortu īpatsvars” nav korekti. Tos drīzāk nepieciešams aizstāt ar indikatoru “Apmierinātība ar dzīvi”.
16.	21.	Rīcības virziens “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” [86] Vienlīdzīgu iespēju radīšana bērniem ar speciālām vajadzībām, stiprinot iekļaujošu izglītību, kā arī sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju iesaisti un sadarbības koordināciju, tādējādi uzlabojot bērnu dzīves kvalitāti un pāreju uz pieaugušo dzīvi	RV “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” uzdevuma [86] formulējumu aiz vārdiem “stiprinot iekļaujošu izglītību” rosinām papildināt ar vārdiem “attīstot asistentu pieejamību izglītības iestādēs”, un aiz vārdiem “sadarbības koordināciju” papildināt ar vārdiem “nodrošinot kvalitatīvu esošo un jaunu, inovatīvu sociālo pakalpojumu attīstību un to pieejamību reģionos”. Ar jauniem, inovatīviem sociālajiem pakalpojumiem saprotot, piemēram, mūzikas terapiju, mākslas terapiju, kanisterapiju, Montesori metodi, u.c.
17.	21.	Rīcības virziens “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība”	RV “Psiholoģiskā un emocionālā labklājība” uzdevumu sarakstu rosinām papildināt ar jaunu uzdevumu, kas nosaka, nepieciešamību nodrošināt pietiekamu skaitu kvantitatīvu speciālistu, īpaši reģionos, kas strādā ar pakalpojumu nodrošināšanu vardarbības un krīzes situācijās. Attiecīgajā jomā trūkst kvalificētu psihologu, psihoterapeitu, psihosociālo konsultantu. Kā arī nepieciešams rast risinājumus attiecīgo speciālistu motivēšanai savus darba pienākumus veikt kvalitatīvi;
18.	22.	Rīcības virziens “Stipras ģimenes paaudzēs”	“Stipras ģimenes paaudzēs” aprakstu nepieciešams papildināt ar papildu izaicinājumiem, ar ko mūsdienās saskaras ģimene kā vērtību kopums un ģimenes koncepts pēc būtības - darba tirgus internacionalizācija, ģimenes formu diversifikācija un pakāpeniska atteikšanās no modeļa „vīrietis-apgādnieks/sieviete-aprūpētāja”, cilvēku individualitātes stiprināšanās tehnoloģiju attīstības dēļ. Šo izaicinājumu dēļ ir būtiski rast veidu un instrumentus, kā veidot un attīstīt mūsdienām, mūsu valstij aktuālu un realitātē (nevis tikai teorijā) ģimenēm atbalstošu ģimenes politikas jomu.
19.	23.	[99] Ģimeņu labklājības veicināšana, pārskatot pensijas, valsts sociālos pabalstus un atlīdzības, kā arī pilnveidojot nodokļu sistēmu, lai mazinātu nabadzības risku mājsaimniecībās ar bērniem, prioritāri daudzbērnu un viena vecāka ģimenēs un	Ņemot vērā demogrāfiskā stāvokļa uzlabošanas jautājuma aktualitāti, lūdzam rīcības virziena “Stipras ģimenes paaudzēs” piedāvātās 99.punkta uzdevuma redakcijas ietvaros ietvert arī jaunās ģimenes kā vienu no prioritārajām grupām, izsakot šādā redakcijā:

		ģimenēs, kur kāds no vecākiem ir zaudējis darbspējas	[99] Ģimeņu labklājības veicināšana, pārskatot pensijas, valsts sociālos pabalstus un atlīdzības, kā arī pilnveidojot nodokļu sistēmu, lai mazinātu nabadzības risku mājsaimniecībās ar bērniem, prioritāri jaunās ģimenes , daudzbērnu un viena vecāka ģimenēs un ģimenēs, kur kāds no vecākiem ir zaudējis darbspējas.
20.	23.–24.	Rīcības virziens “Stipras ģimenes paaudzēs” Rīcības virziena uzdevumi (tabula)	Lūdzam [100], [101], [102] uzdevumos norādītos mērķa indikatorus salāgot ar rīcības virziena mērķa indikatoriem [93]–[98].
21.	24.	Rīcības virziena “Stipras ģimenes paaudzēs” uzdevums [102] Pirmsskolas izglītības, bērnu aprūpes un organizēta brīvā laika pakalpojumu pieejamības uzlabošana, sekmējot bērnu vispusīgu attīstību un ģimenes un darba dzīves savienošanu...	Bibliotēkas piedāvā plašu tematisku un lasīšanas veicināšanas pasākumus klāstu – Pūciņu skolu, bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas pasākumus, Ģimeņu rītus, Skaļās lasīšanas konkursus, radošās darbnīcas, tikšanās ar literātiem un grāmatu ilustratoriem u.c. Lūdzam [102] uzdevumu papildināt ar bibliotēkām.
22.	24.	Rīcības virziens “Stipras ģimenes paaudzēs” [103] Remigrācijas veicināšana, attīstot visaptverošu atbalsta sistēmu remigrējošo ģimeņu iekļaušanai	Lūdzam uzdevumu [103] integrēt ar uzdevumu [221], nosakot, ka remigrācijas aktivitātēm jābūt koncentrētām gan uz atbalsta sistēmu ģimenēm, gan arī uz kvalificētu speciālistu atgriešanu Latvijas darba tirgū. Papildus lūdzam ņemt vērā, ka uzdevuma īstenošana nedrīkst radīt nevienlīdzības, ir nepieciešams atbalsts un vienlīdzīgas iespējas arī Latvijā jau dzīvojošām ģimenēm, lai mazinātu emigrāciju.
23.	25	Rīcības virziena “Sociālā iekļaušana” ²⁵	Aicinām papildināt rīcības virzienu ar uzdevumu, kas nodrošinātu infrastruktūras sakārtošanu un izveidi ne tikai sociālo pakalpojumu ņēmējiem, bet arī sniedzējiem (piemēram, sociālo dienestu ēkās, bāriņtiesās, pašvaldības policijās, atskurbtuvēs). Sociālo pakalpojumu sniedzēju infrastruktūra pašvaldībās daudzviet nav augstā kvalitātē, kā rezultātā ir problemātiski sniegt kvalitatīvus sociālos pakalpojumus.
24.	26.	Rīcības virziena “Sociālā iekļaušana” uzdevums [118] Uz individuālām vajadzībām vērstu sociālo pakalpojumu pieejamība un sociālās inovācijas pakalpojumu nodrošināšana prioritārām grupām, īpaši personām ar invaliditāti, paliatīvās aprūpes pacientiem un senioriem, sekmējot neatkarīgas dzīves iespējas un dzīves kvalitātes saglabāšanu vai uzlabošanu	Lūdzam uzdevumu [118] izteikt šādā redakcijā: “Uz individuālām vajadzībām vērstu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un sociālās inovācijas pakalpojumu nodrošināšana prioritārām grupām, īpaši personām ar invaliditāti, paliatīvās aprūpes pacientiem un senioriem, ģimenēm ar bērniem un jauniešiem, sekmējot neatkarīgas dzīves iespējas un dzīves kvalitātes saglabāšanu vai uzlabošanu.” Bez sasaistes ar veselības aprūpi atsevišķām sociālajām grupām nav

			iespējams kvalitatīvi nodrošināt sociālos pakalpojumus. Saskatām, ka papildus minētajām grupām Latvijā prioritāra grupas ir arī ģimenes ar bērniem un jaunieši.
25.	26.– 27.	Rīcības virziens “Sociālā iekļaušana” Rīcības virziena uzdevumi (tabula)	Lūdzam [117], [118], [119], [121] uzdevumos norādītos mērķa indikatorus salāgot ar rīcības virziena mērķa indikatoriem [108]-[116].
26.	25.	Rīcības virziens “Sociālā iekļaušana” [119] Sociālo darbinieku un sociālo pakalpojumu sniedzēju motivācijas sistēmas pilnveide un profesionālās kompetences stiprināšana demogrāfijas tendencēm un iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu mūsdienīgu sociālo pakalpojumu sniegšanai	<p>Sociālā darba attīstīšana un specializācijas nostiprināšana ir NAP2020 ietvaros iesākts uzdevums, kas ir turpināms un nozīmīgs kvalitatīvu sociālo pakalpojumu sniegšanas kontekstā.</p> <p>Motivācijas sistēmas pilnveide un profesionālās kompetences stiprināšana nepieciešama ne tikai sociālajiem darbiniekiem, bet visiem sociālā darba speciālistiem kopā.</p> <p>Lūdzam izteikt uzdevumu šādā redakcijā: “[119] Sociālā <u>darba speciālistu un sociālo pakalpojumu sniedzēju motivācijas sistēmas pilnveide un profesionālās kompetences stiprināšana, specializācijas nostiprināšana demogrāfijas tendencēm un iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu inovatīvu, uz klienta vajadzībām balstītu, sociālo pakalpojumu sniegšanai un attīstībai, pilnveidošanai un pieejamības nodrošināšanai reģionos</u>”</p> <p>Papildus aicinām papildināt ar tekstu vai izveidot kā atsevišķu uzdevumu: “Atbalsta pakalpojumu pieejamība audžuģimenēm un aizbildņiem, kā arī psihologa un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība bez vecāku gādības palikušiem bērniem”.</p>
27.	29.	Prioritāte “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei”	<p>Prioritātes ietvaros kopumā analizēts augstākās izglītības sistēmas un zinātnes attīstības potenciāls, un lielākā daļa uzdevumu saistīta tieši ar šo jomu attīstību. Te tiek uzsvērtā pieaugušo izglītība, papildizglītība un pārkvalifikācija, vienlaikus <u>netiek uzsvērtā nepieciešamība kopējā izglītības satura pielāgošanai aktuālajām un nākotnes darba tirgus tendencēm un vajadzībām</u>, kas attiecas ne vien uz pieaugušajiem, bet uz izglītības sistēmu kopumā visās ar izglītību un papildizglītību saistītajos līmeņos un iestādēs, kuras atrodas valsts un pašvaldību pārziņā.</p> <p>Norādām, ka prioritātes aprakstā un uzdevumos <u>trūkst arī informācijas par pirmskolas izglītības iestāžu attīstību un sasaisti ar sākumskolu. Trūkst</u></p>

						<p><u>plašākas informācijas par sākumskolas un pamatskolas izglītības satura uzlabošanu</u>, kā arī trūkst informācijas, kas aptvertu bērnu karjeras izvēlēs pratības attīstību, kas ir būtiska vēlākai profesionālu un labi sagatavotu augstskolu studējošo nodrošināšanai.</p> <p>Lūdzam izvērtēt iespēju attiecīgi precizēt un papildināt minētās prioritātes apraksta saturu.</p>												
28.	31	<p>Indikators [137] Zinātnisko publikāciju datubāzēs iekļauto Latvijas autoru zinātnisko publikāciju skaits gadā</p> <p>Uzdevums [141] Trīs pīlāru finansēšanas modeļa ar snieguma un inovācijas stimuliem efektīva ieviešana augstākajā izglītībā un zinātnē, izveidojot nozaru ilgtermiņa stratēģiskajai attīstībai nepieciešamās valsts pētījumu programmas un tirgus orientētās pētniecības programmas publiskā un privātā sektora kopīgam P&A darbam</p>				<p>Lūdzam papildināt indikatoru [137] un [138] ar citām zinātniskajām datubāzēm, vai arī skaidrot, kāpēc izvēlēta tikai datubāze Scopus, ņemot vērā, ka starptautiska pieejamība ir arī citās datubāzēs un atvērtās sistēmas žurnālos iekļautām publikācijām.</p>												
29.	32.	<p>Rīcības virziens “Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai”</p> <p>Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu avotus</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[144]</td> <td>Zinātnes izcilības stiprināšana sabiedrības izaicinājumu risināšanai, attīstot un koplietojot nacionālas nozīmes pētniecības infrastruktūru, stratēģiski iesaistoties (<i>līdzfinansēšana, pārfinansēšana, papildinošās darbības</i>) Eiropas un pasaules pētniecības</td> <td>IZM</td> <td>EM, ZM, VM, KM</td> <td>VB, ES fondi, Hori zon, Eur ope, Urban, Eur ope, pašvaldības</td> <td>Finansējuma īpatsvars pētniecībai un attīstībai no IKP Publikāciju īpatsvars, kuras iekļautas starp 10 % nozares citētāko pasaules publikāciju, no visām Latvijas autoru publikācijām</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu avotus	Mērķa indikators	[144]	Zinātnes izcilības stiprināšana sabiedrības izaicinājumu risināšanai, attīstot un koplietojot nacionālas nozīmes pētniecības infrastruktūru, stratēģiski iesaistoties (<i>līdzfinansēšana, pārfinansēšana, papildinošās darbības</i>) Eiropas un pasaules pētniecības	IZM	EM, ZM, VM, KM	VB, ES fondi, Hori zon, Eur ope, Urban, Eur ope, pašvaldības	Finansējuma īpatsvars pētniecībai un attīstībai no IKP Publikāciju īpatsvars, kuras iekļautas starp 10 % nozares citētāko pasaules publikāciju, no visām Latvijas autoru publikācijām				<p>Lūdzam [144] uzdevumu izteikt šādā redakcijā: Zinātnes izcilības stiprināšana sabiedrības izaicinājumu risināšanai, attīstot un koplietojot nacionālas nozīmes pētniecības infrastruktūru, <u>tai skaitā veicinot tūrisma nozares attīstību un iedzīvotāju izglītošanu</u>, stratēģiski iesaistoties (līdzfinansēšana, pārfinansēšana, papildinošās darbības) Eiropas un pasaules pētniecības un inovāciju iniciatīvās un pasākumos, kas stiprina P&A sistēmas konkurētspēju un starptautisko atvērtību.</p>
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu avotus	Mērķa indikators													
[144]	Zinātnes izcilības stiprināšana sabiedrības izaicinājumu risināšanai, attīstot un koplietojot nacionālas nozīmes pētniecības infrastruktūru, stratēģiski iesaistoties (<i>līdzfinansēšana, pārfinansēšana, papildinošās darbības</i>) Eiropas un pasaules pētniecības	IZM	EM, ZM, VM, KM	VB, ES fondi, Hori zon, Eur ope, Urban, Eur ope, pašvaldības	Finansējuma īpatsvars pētniecībai un attīstībai no IKP Publikāciju īpatsvars, kuras iekļautas starp 10 % nozares citētāko pasaules publikāciju, no visām Latvijas autoru publikācijām													

		un inovāciju iniciatīvās un pasākumos, kas stiprina P&A sistēmas konkurētspēju un starptautisko atvērtību																			
30.	32.	<p>Rīcības virziens “Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai”</p> <p>Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdz-atbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[145]</td> <td>Publiskajā sektorā radīto zināšanu tieša nodošana Latvijas mazajiem uzņēmumiem, sociālajiem uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un radošajām industrijām</td> <td>IZM</td> <td>Visas ministrijas, PKC, VK</td> <td>VB, ES fondi</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdz-atbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	[145]	Publiskajā sektorā radīto zināšanu tieša nodošana Latvijas mazajiem uzņēmumiem, sociālajiem uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un radošajām industrijām	IZM	Visas ministrijas, PKC, VK	VB, ES fondi		Vēršam uzmanību, ka [145] uzdevumam nav norādīts mērķa indikators.						
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdz-atbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators																
[145]	Publiskajā sektorā radīto zināšanu tieša nodošana Latvijas mazajiem uzņēmumiem, sociālajiem uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un radošajām industrijām	IZM	Visas ministrijas, PKC, VK	VB, ES fondi																	
31.	33.	<p>Rīcības virziens “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība”</p> <p>[148] Jāveido kvalitatīvu izglītību nodrošinošs un efektīvs izglītības iestāžu tīkls ar atbilstošu mācību, studiju un zinātniskās darbības kvalitāti, kura ietvaros izglītības iestādes un to dibinātāji efektīvi apsaimniekos resursus, prioritāti piešķirot ar mācību procesu tieši saistītām izmaksām.</p> <p>Rīcības virziena uzdevums:</p> <p>[154] Pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšana visiem attiecīgā vecuma bērniem</p>	<p>Prioritātes “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei” rīcības virzienā “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” tiek iekļauti uzdevumi, kas veicinās izglītības sistēmas efektīvu pārvaldību, ļaus attīstīt skolēnu prasmes, kā arī veicinās nepārtrauktu pieaugušo personīgo attīstību. Taču pie kvalitatīvas un pieejamas izglītības būtu jāietver arī izglītības vides kvalitāte, uzsverot pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšanu caur pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras modernizāciju - bērnu rotaļu infrastruktūras modernizācijas un bērnu attīstošas rotaļu vides aprīkojuma un materiāltehniskās bāzes, kā arī pirmsskolas izglītības iestāžu tuvumā esošās āra infrastruktūras attīstību.</p> <p><u>Ierosinām aprakstu papildināt ar:</u></p> <p>[148] <i>Jāveido kvalitatīvu izglītību nodrošinošs un efektīvs izglītības iestāžu tīkls ar atbilstošu mācību, studiju un zinātniskās darbības kvalitāti, kura ietvaros izglītības iestādes un to dibinātāji efektīvi apsaimniekos resursus, prioritāti piešķirot ar mācību procesu tieši saistītām izmaksām, kā arī</i></p>																		

							<i>jāveido tīkls ar atbilstošu mācību un studiju materiāltehnisko vidi, dzīvī izmantojamu zināšanu un prasmju attīstībai.</i>																	
32.	33.	Rīcības virziens “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība”					<p>Prioritāte “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei” RV “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” sadaļas “Izglītība ekonomikas izaugsmei” uzdevumu sarakstu papildināt ar jaunu uzdevumu “Interesu izglītības stiprināšana STEM jomā”, rīcībās ietverot arī konkursu un pasākumu rīkošanu jauniešiem, kuros interešu izglītībā iegūtās zināšanas demonstrēt plašākai sabiedrības daļai.</p> <p>Kopumā iesakām RV “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” ietvaros izveidot jaunu sadaļu “Interesu izglītība”, līdzvērtīgi sadaļai “Pieaugušo izglītība”, un attiecīgajā sadaļā koncentrēt visus uzdevumus, kas saistīti ar interešu izglītības nodrošināšanu un attīstīšanu.</p>																	
33.	34.–35.	<p>Rīcības virziens “Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība” Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[15]</td> <td>Pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšana visiem attiecīgā vecuma bērniem</td> <td>IZM</td> <td>Pašvaldības</td> <td>VB</td> <td>Skolēnu sekmju līmenis 3. klases diagnosticējošajos darbos</td> </tr> <tr> <td>[15]</td> <td>Jaunā mācību satura un pieejas kvalitatīva ieviešana vispārējā izglītībā un mācību pieejas labās prakses izplatīšana, īpaši akcentējot uzņēmējspēju apguvi, STEM/STEAM prasmju apguvi, mācību vides uzlabojumus, t.sk. ieviešot digitālus risinājumus, izglītības procesa individualizāciju un talantu attīstības iniciatīvas, kvalitatīvus un vispusīgus interešu izglītības pasākumus</td> <td>IZM</td> <td>KM, pašvaldības</td> <td>VB, ES fondi, pašvaldības</td> <td>15 gadus vecu skolēnu īpatnsvs ar augstiem mācību sasniegumiem lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	[15]	Pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšana visiem attiecīgā vecuma bērniem	IZM	Pašvaldības	VB	Skolēnu sekmju līmenis 3. klases diagnosticējošajos darbos	[15]	Jaunā mācību satura un pieejas kvalitatīva ieviešana vispārējā izglītībā un mācību pieejas labās prakses izplatīšana, īpaši akcentējot uzņēmējspēju apguvi, STEM/STEAM prasmju apguvi, mācību vides uzlabojumus, t.sk. ieviešot digitālus risinājumus, izglītības procesa individualizāciju un talantu attīstības iniciatīvas, kvalitatīvus un vispusīgus interešu izglītības pasākumus	IZM	KM, pašvaldības	VB, ES fondi, pašvaldības	15 gadus vecu skolēnu īpatnsvs ar augstiem mācību sasniegumiem lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs	<p>[154] uzdevums nesaskan ar ideju par šādu darbu skaita samazināšanu vai atcelšanu, īstenojot kompetenču pieejā balstīto saturu.</p> <p>Lūdzam skaidrot, kāpēc skolēnu sekmju līmenis 3. klases diagnosticējošajos darbos izvēlēts kā uzdevuma [154] mērķa indikators. Gadījumā, ja paredzēts saglabāt šādu indikatoru, lūdzam iekļaut to pie rīcības virziena mērķa indikatoriem.</p> <p>[155], [[156], [157] mērķa indikators neparāda noteikto [155], [156], [157] uzdevumu izpildi.</p> <p>Lūdzam [154] uzdevumu izteikt šādā redakcijā: <u>Pirmsskolas izglītības iestāžu pieejamības nodrošināšana visiem attiecīgā vecuma bērniem, mācību procesa kvalitātes paaugstināšana, darba vides un infrastruktūras atjaunošana un sakārtošana.</u></p> <p>Lūdzam [157] uzdevumu izteikt šādā redakcijā: Vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana un infrastruktūras modernizēšana, ieviešot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu un ieguldījumu ziņā piešķirot prioritāti mācību procesam un sākumskolu infrastruktūrai, kā arī efektīvizējot skolu tīklu, tai skaitā administrēšanas un uzturēšanas izmaksas (t.sk. energoefektivitāte).</p>			
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators																			
[15]	Pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšana visiem attiecīgā vecuma bērniem	IZM	Pašvaldības	VB	Skolēnu sekmju līmenis 3. klases diagnosticējošajos darbos																			
[15]	Jaunā mācību satura un pieejas kvalitatīva ieviešana vispārējā izglītībā un mācību pieejas labās prakses izplatīšana, īpaši akcentējot uzņēmējspēju apguvi, STEM/STEAM prasmju apguvi, mācību vides uzlabojumus, t.sk. ieviešot digitālus risinājumus, izglītības procesa individualizāciju un talantu attīstības iniciatīvas, kvalitatīvus un vispusīgus interešu izglītības pasākumus	IZM	KM, pašvaldības	VB, ES fondi, pašvaldības	15 gadus vecu skolēnu īpatnsvs ar augstiem mācību sasniegumiem lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs																			
34.																								

		(t.sk. skolas vidē), efektīvu karjeras izglītību un stiprinot skolas sadarbību ar vecākiem un citiem būtiskiem sadarbības partneriem						Uzdevumā jāparedz mērķtiecīgs atbalsts tieši sākumskolu infrastruktūras attīstībai, lai varētu īstenot jauno izglītības saturu atbilstoši kompetenču pieejai, ņemot vērā, ka valsts atbalsta tikai sākumskolas, kuras nodrošina izglītības programmas bērniem un skolēniem ar īpašām vajadzībām un pārējās veikti ieguldījumi no pašvaldību līdzekļiem.
	[15]	Izcilu pedagogu sagatavošana, piesaiste, noturēšana un efektīva profesionālā pilnveide, jo īpaši akcentējot STEM nozaru pedagogu un mācībspēku piesaisti, noturēšanu un kvalifikācijas paaugstināšanu, kā arī pedagogu atalgojuma paaugstināšana	IZM	KM, pašvaldības	VB, ES fondi	15 gadus vecu skolēnu īpatsvars ar augstiem mācību sasniegumiem lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs		
	[157]	Vispārējās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana, ieviešot izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu un ieguldījumu ziņā piešķirot prioritāti mācību procesam, kā arī efektīvizējot skolu tīklu, tai skaitā administrēšanas un uzturēšanas izmaksas (t.sk. energoefektivitāte)	IZM	Pašvaldības	VB, ES fondi, pašvaldības	15 gadus vecu skolēnu īpatsvars ar augstiem mācību sasniegumiem lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs	Skolēnu skaits uz vienu pedagoga slodzi	
35.	35	Uzdevums [158] Augstskolu kā inovācijas centru pasaules līmeņa zināšanu radīšanai, pārnesei un gudrai izaugsmei						Lūdzam iekļaut jaunu indikatoru, kas raksturotu finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās.

		stiprināšana, tai skaitā starptautiskajiem standartiem atbilstošu doktorantūras studiju īstenošana un publiskā sektora speciālistu sagatavošana, uzlabojot saikni ar uzņēmumiem un darba tirgu ar fokusu uz zināšanu ietilpīgu produktu un pakalpojumu radīšanu, atbalstot pētniecībā balstītas studijas un mācīšanās izcilību, starptautisko sadarbību un internacionalizāciju, stiprinot nacionāla mēroga reģionālās un nozaru zināšanu partnerības	LLPA ieskatā šo uzdevumu nav iespējams īstenot, ja nav rādītāja, kurš atbilstoši Augstskolu likumam raksturo finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās - ne mazāku par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums studijām valsts dibinātās augstskolās sasniedz vismaz divus procentus no iekšzemes kopprodukta.
36.	36.	<p>Rīcības virziena uzdevums:</p> <p>[168]</p> <p><i>Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovācijas centru stiprināšana, īpaši viedās specializācijas jomās, veidojot elastīgu mācību un nozaru attīstībai pielāgotu pieaugušo izglītības piedāvājumu, veicinot starpinstitūciju un starptautisko sadarbību un jauno tehnoloģiju ieviešanu</i></p>	<p>Atbilstoši Ministru kabineta 2019. gada 16. janvāra rīkojumam Nr. 20 “Par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta līdzfinansētās programmas “Pētniecība un izglītība” koncepcijas projektu” ir noteikts, ka līdz 2023. gadam Inovācijas centrus veidos pašvaldībās Latvijas reģionos, lai veicinātu STEM zināšanu attīstību un popularizēšanu, veidojot jaunas izglītības un mācību programmas skolotājiem, studentiem un skolniekiem, veicinot sadarbību starp skolām, augstskolām, zinātniskām institūcijām un darba vidi. Atbilstoši aktivitātes “Inovāciju centri” īstenošanas noteikumiem, termins “inovāciju centri” ir skaidrots – struktūra, kura veicina STEM (Science, Tehnology, Engineering and Mathematics – zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes, matemātika) (turpmāk – STEM) jomas zināšanu un prasmju apguvi, attīstību un karjeras STEM jomā izvēli, izstrādājot un īstenojot izglītības programmas, izglītojošas un interaktīvas aktivitātes, demonstrācijas, izstādes, tostarp arī ceļojošas, STEM jomā pirmskolas vecuma bērniem, skolēniem, audzēkņiem, studentiem (turpmāk – izglītojamie) un pedagogiem.</p> <p>Kā arī, ņemot vērā to, ka NAP 2027 projektā</p> <p>[158] rīcības virziena uzdevumā ir noteikts, ka “augstskolu kā inovāciju centru (...)”,</p> <p>ierosinām nelietot terminu “inovāciju centrs” attiecībā uz profesionālās izglītības iestāžu kapacitātes stiprināšanu.</p>
37.	37.	Rīcības virziena “Izglītība ekonomikas izaugsmei” uzdevumi (izkopējums)	<p>Vēršam uzmanību, ka [168] uzdevuma mērķa indikators neparāda noteiktā uzdevuma izpildi.</p> <p>Vēršam uzmanību, ka [169] uzdevums ir par profesionālās izglītības prestiža, pieejamības un modernizāciju, bet mērķa indikators ir par augstāko izglītību.</p>

38.

Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators
[168]	Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovācijas centru stiprināšana, īpaši viedās specializācijas jomās, veidojot elastīgu mācību un nozaru attīstībai pielāgotu pieaugušo izglītības piedāvājumu, veicinot starpinstitūciju un starptautisko sadarbību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	IZM	KM, IeM, ZM, EM, VM	VB, ES fondi	Izglītojamo proporcija 9. klases beidzēju grupā, kas bez pārtraukuma turpina izglītību vispārējās izglītības programmās (10. klasē) un profesionālās izglītības programmās (1.kurss) 15–24 gadus vecas personas, kas nav iesaistītas izglītībā vai darba tirgū (NEET)
[169]	Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu prestiža celšana un pieejamības palielināšana, modernizējot mācību vidi un uzlabojot tās kvalitāti, nodrošinot uzņēmējspēju apguvi, izglītības procesa individualizāciju un darba vidē balstītas mācības, paplašinot sociālā atbalsta programmas, talantu attīstības iniciatīvas, kā arī īstenojot karjeras izglītības atbalsta	IZM	KM, VM, ZM, IeM, LM, augstskolas	VB, ES fondi	Izglītojamo proporcija 9. klases beidzēju grupā, kas bez pārtraukuma turpina izglītību vispārējās izglītības programmās (10. klasē) un profesionālās izglītības programmās (1.kurss) Dabaszinātņu, matemātikas un informācijas tehnoloģiju jomu absolventu īpatsvars no kopējā absolventu skaita

Lūdzam [169] uzdevumu izteikt šādā redakcijā:

Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu prestiža celšana un pieejamības palielināšana, **pilnveidojot infrastruktūru**, modernizējot mācību vidi un uzlabojot tās kvalitāti, nodrošinot uzņēmējspēju apguvi, izglītības procesa individualizāciju un darba vidē balstītas mācības, paplašinot sociālā atbalsta programmas, talantu attīstības iniciatīvas, kā arī īstenojot karjeras izglītības atbalsta un stratēģiskās komunikācijas pasākumus sadarbībā ar nozarēm.

		un stratēģiskās komunikācijas pasākumus sadarbībā ar nozarēm			augstākajā izglītībā																
39.	38.	Rīcības virziena “Izglītība ekonomikas izaugsmei” uzdevums [170] Sabiedrības digitālo un jauno tehnoloģiju prasmju attīstība, veidojot specifiskas programmas digitālo prasmju paaugstināšanai un sekmējot uzņēmumu līdzdalību to finansēšanā.				Lūdzam [170] uzdevuma līdzatbildīgās institūcijas papildināt ar bibliotēkām.															
40.	39.	Rīcības virziena “Pieaugušo izglītība” uzdevumi (izkopējums) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[174]</td> <td>Pieaugušo izglītības īstenošana tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo prasmju apguvei, t.sk. augstskolās (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana; ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzīšana)</td> <td>LM, IZM</td> <td>KM, EM, ZM, VM, IEM, VK, sociālie partneri</td> <td>VB, ES fondi</td> <td>25–64 gadus veci pieaugušie, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā piedalījušies formālajā vai neformālajā izglītībā/ mācībās</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	[174]	Pieaugušo izglītības īstenošana tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo prasmju apguvei, t.sk. augstskolās (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana; ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzīšana)	LM, IZM	KM, EM, ZM, VM, IEM, VK, sociālie partneri	VB, ES fondi	25–64 gadus veci pieaugušie, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā piedalījušies formālajā vai neformālajā izglītībā/ mācībās			Lūdzam precizēt [174] uzdevumu, papildinot ar profesionālās izglītības iestādēm, tas ir: “Pieaugušo izglītības īstenošana tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo prasmju apguvei, t.sk. profesionālās izglītības iestādēs un augstskolās (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana; ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzīšana)”.				
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators																
[174]	Pieaugušo izglītības īstenošana tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo prasmju apguvei, t.sk. augstskolās (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana; ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzīšana)	LM, IZM	KM, EM, ZM, VM, IEM, VK, sociālie partneri	VB, ES fondi	25–64 gadus veci pieaugušie, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā piedalījušies formālajā vai neformālajā izglītībā/ mācībās																
41.	39.	Rīcības virziens “Iekļaujoša izglītības vide” Rīcības virziena mērķa indikatori (izkopējums) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Progresā rādītājs</th> <th>Mērvienība</th> <th>Bāzes gads</th> <th>Bāzes gada vērtība</th> <th>Mērķa vērtība 2024*</th> <th>Mērķa vērtība 2027*</th> <th>Datu avots, datu tabulas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Progresā rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas											Vēršam uzmanību uz MK 2018. gada 11. septembra noteikumiem Nr. 583 “Kritēriji un kārtība, kādā valsts piedāvā vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšanā vidējās izglītības pakāpē”. Saskaņā ar šiem noteikumiem no 2023. gada 1. augusta Latvijā var palikt 7 skolas no 336, ņemot vērā 2019. gada centralizēto eksāmenu rezultātus. <u>Lūdzam izvērtēt [178] rādītāja mērķa vērtības 2024. gadam un 2027. gadam, ņemot vērā iepriekšminētos MK noteikumus.</u>
Nr.	Progresā rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas														

		<p>[178] 18–24 gadus veci iedzīvotāji, kuriem nav vidējās izglītības un kuri neturpina mācības</p> <p>% 2018 8,3 6,7 5 Eurostat</p>																	
		<p>* Indikatoru mērķa vērtības tiks precizētas pēc indikatīvi pieejamo resursu noteikšanas uzdevumu īstenošanai</p>																	
42.	41.-51.	<p>Prioritāte “Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība”</p>	<p>Lūdzam papildināt prioritātes “Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība” aprakstu, ietverot šobrīd aktuālos augsti kvalificēta ārzemju darba spēka piesaistes, integrācijas un noturēšanas jautājumus, tostarp arī ārvalstu studējošo Latvijā nodarbināšanu pēc studiju beigšanas. Tāpat lūdzam ietvert atsauci uz lielajām pilsētām un pašvaldībām kā potenciālajiem uzņēmumu sadarbības partneriem.</p>																
43.	41.	<p>[186] Dzīves līmeņa celšanās un individuālā materiālā labklājība būs atkarīga no tautsaimniecības spējas transformēties no darbietilpīgas un resursu ietilpīgas ekonomikas uz zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu aprites ekonomiku. Ir jāspēr virkne proaktīvu soļu, mērķtiecīgi ieguldot cilvēkkapitāla pieejamībā, pētniecībā un inovācijā, lai panāktu straujāku produktivitātes kāpumu un attīstītu pasaules tirgū pieprasītas preces un pakalpojumus, kā arī mācētu tos pārdot. Uzņēmumu, valsts un zinātnes sadarbība, t.sk. nodrošinot ilgtspējīgu finansējumu un tā koncentrāciju, viedā specializācija un efektīva inovācijas ekosistēma balstīs pāreju uz augstāku pievienoto vērtību un sociālo atbildību.</p>	<p>Lūdzam papildināt ar tekstu, ka īpaši izdalāms Rīga metropoles areāls, kas var piedāvāt noteikta mēroga kritisko masu gan attiecībā uz piegādātājiem un sadarbības partneriem, gan darbaspēku, lai radītu starptautiski pievilcīgu un konkurētspējīgu piedāvājumu.</p>																
44.	43.	<p>Rīcības virziens “Produktivitāte un inovācija” Rīcības virziena mērķa indikatori (izkopējums)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Progresu rādītājs</th> <th>Mērvienība</th> <th>Bāzes gads</th> <th>Bāzes gada vērtība</th> <th>Mērķa vērtība 2024</th> <th>Mērķa vērtība 2027</th> <th>Datu avots, datu tabulas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>*</td> <td>*</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Progresu rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024	Mērķa vērtība 2027	Datu avots, datu tabulas						*	*		<p>Lūdzam precizēt [194] rādītāja bāzes un mērķa vērtības atbilstoši stratēģisko mērķu indikatoru tabulā norādītajiem datiem (skatīt 13.lp.).</p>
Nr.	Progresu rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024	Mērķa vērtība 2027	Datu avots, datu tabulas												
					*	*													

		<p>[194 Nominālā % no 201 58 65 68 Eurostat] darbaspēka ES27 7 produktivitāte uz vid. nostrādāto stundu</p> <p>* Indikatoru mērķa vērtības tiks precizētas pēc indikatīvi pieejamo resursu noteikšanas uzdevumu īstenošanai</p>	
45.	44.	<p>Uzdevums [204] Vidējas un augstas pievienotās vērtības preču un pakalpojumu eksporta un ārvalstu investoru piesaistes zināšanu un tehnoloģiski ietilpīgai uzņēmējdarbībai Latvijā atbalstīšana, t.sk. atbalsts investīcijām ārpus Latvijas</p>	<p>Lūdzam izteikt uzdevuma [204] šādā redakcijā: “[204] Vidējas un augstas pievienotās vērtības preču un pakalpojumu eksporta un ārvalstu investoru piesaistes zināšanu un tehnoloģiski ietilpīgai uzņēmējdarbībai, kvalitatīva tūrisma produkta Latvijā atbalstīšana, t.sk. atbalsts investīcijām ārpus Latvijas.</p> <p>NAP netiek izdalīts tūrisms kā atsevišķa nozare, lai gan tūrisma joma jau kādu laiku un arī uz nākamo periodu 2021-2027 iestrādā nopietnu prioritāti par veselības tūrisma attīstību, kas ir aktuāla arī Liepājas pilsētai.</p>
46.	46.	<p>Indikators [213] Nodarbinātības līmenis vecuma grupā 20–64 gadi</p> <p>Uzdevums [221] Darbaspēka remigrācijas un kvalificēta ārvalstu darbaspēka un talantu piesaistes sekmēšana, nepieļaujot darba vietu kvalitātes mazināšanos</p>	<p>Lūdzam rīcības virziena indikatoru sarakstā iekļaut rādītāju, kas raksturotu tieši augsti kvalificētu darbaspēka pieaugumu no ārvalstīm vai remigrācijas rezultātā, skatot kontekstā ar par rīcības virziena “Stipras ģimenes paaudzēs” [103] uzdevumu (remigrācijas veicināšana) un attiecīgo rādītāju “Remigrējušo iedzīvotāju skaits”. Liepājas ieskatā remigrācijas aktivitātēm jābūt koncentrētām ne tikai uz atbalsta sistēmu ģimenēm, bet arī kvalificētu speciālistu atgriešanai Latvijas darba tirgū.</p> <p>Nodarbinātības līmeņa pieaugums mūsdienu tehnoloģiskās attīstības līmenī neatspoguļo darbaspēka remigrantu un kvalificēta ārvalsta darbaspēka pieaugumu, uzskatām, ka mērķa indikatori neatbilst tā uzdevumam.</p>
47.	46	<p>Indikators [215] Ilgstošā bezdarba līmenis vecuma grupā 15–74 gadi</p>	<p>Lūdzam pārskatīt indikatoru [215] atbilstoši Latvijas pensionēšanās vecumam.</p> <p>Indikators neatspoguļo reālo situāciju valstī, jo Latvijā pensionēšanās vecums vēl tikai pakāpeniski tiek paaugstināts līdz 65 gadiem. Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta 6.punkts nosaka, ka tiesības uz bezdarbnieka statusu ir personai, kura nav sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai valsts vecuma pensija nav piešķirta (tai skaitā priekšlaicīgi). Tātad personas virs 64 gadiem vairs netiek iekļautas bezdarbnieku skaitā.</p>
48.	46.,4 7.	<p>Indikators [220] Parāda apkalpošanas maksājumu attiecība pret ienākumiem 2. ienākumu kvintilē</p>	<p>Lūdzam pārbaudīt vai norādītajā indikatorā nav ieviesusies kļūda. Uzdevuma [223] atbilstošais indikators “Parāda attiecība pret ienākumiem</p>

		Uzdevums [223] <i>Dažādu veidu finanšu un uzkrājumu ieguldījumu kultūras veicināšana, mērķtiecīgi ceļot sabiedrības finanšu pratību un ierobežojot bezatbildīgu kreditēšanu</i>					mājsaimniecībās ar ienākumiem zem 20 ienākumu procentilēm” nav iekļauts indikators sarakstā un nesakrīt ar iekļauto “Parāda apkalpošanas maksājumu attiecība pret ienākumiem 2. ienākumu kvintilē”									
49.	51.	Rīcības virziens “Kapitāls un uzņēmējdarbības vide” Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)					Lūdzam [239] uzdevumu papildināt ar līdzatbildīgajām institūcijām, piemēram, LTRK, LDDK, NVO.									
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[239]</td> <td>Uzņēmējdarbības vides pārregulācijas novēršana, vērtējot Latvijas konkurētspēju reģionā, pieņemot lēmumus par uzņēmējdarbības regulāciju un ātri reaģējot uz nepieciešamajām izmaiņām</td> <td>Visas ministrijas, pašvaldības</td> <td></td> <td>VB, ES fondi, pašvaldības</td> <td>Institūciju rādītājs</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas		Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	[239]	Uzņēmējdarbības vides pārregulācijas novēršana, vērtējot Latvijas konkurētspēju reģionā, pieņemot lēmumus par uzņēmējdarbības regulāciju un ātri reaģējot uz nepieciešamajām izmaiņām	Visas ministrijas, pašvaldības		VB, ES fondi, pašvaldības	Institūciju rādītājs	
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators											
[239]	Uzņēmējdarbības vides pārregulācijas novēršana, vērtējot Latvijas konkurētspēju reģionā, pieņemot lēmumus par uzņēmējdarbības regulāciju un ātri reaģējot uz nepieciešamajām izmaiņām	Visas ministrijas, pašvaldības		VB, ES fondi, pašvaldības	Institūciju rādītājs											
50.	52.	Prioritāte “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība” [246] Dzīves vide ir apkārtējās vides un infrastruktūras faktoru kopums un mijiedarbība, kas raksturo vides kvalitāti un tīrību, kā arī svarīgāko pakalpojumu (transports, mājoklis, energoapgāde, elektroniskie sakari) kvalitāti un pieejamību. Iedzīvotāju dzīves kvalitāti ne mazākā mērā kā ekonomika un sociālie aspekti ietekmē arī apkārtējā vide. Savukārt apkārtējās vides kvalitātes uzlabošana ir saimnieciskās darbības ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums.					<p>1) Ievērojot to, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Vides politikas pamatnostādņu 2021.-2027. gadam mērķis ir</p> <ul style="list-style-type: none"> • samazināt riskus (klimata pārmaiņu, piesārņojuma, katastrofu) cilvēku dzīves videi, veselībai un labklājībai; • samazināt piesārņojumu vidē (ūdenī, gaisā, augsnē, dabā), nodrošinot labu vides stāvokli un dabas kapitāla saglabāšanu; • nodrošināt ilgtspējīgu resursu patēriņu; • nodrošināt ar citiem sektoriem saskaņotu vides rīcībpolitiku un vides pamatprincipu iekļaušanu sektoru politikās¹; 									

¹ https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/Pielikums_Nr2_23092019.pdf

			<ul style="list-style-type: none"> • dokumentā “ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi”² 6.mērķis ir “Nodrošināt ūdens pieejamību un atbilstošus sanitāros apstākļus, kā arī to ilgtspējīgu pārvaldību”, <p>ierosinām papildināt NAP 2027 projekta prioritātes “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība” sadaļu Nr. 246 un izteikt šādā redakcijā: [246] Dzīves vide ir apkārtējās vides un infrastruktūras faktoru kopums un mijiedarbība, kas raksturo vides kvalitāti un tīrību, kā arī svarīgāko pakalpojumu (transports, mājoklis, energoapgāde, kvalitatīvi ūdenssaimniecības pakalpojumi, elektroniskie sakari) kvalitāti un pieejamību. Iedzīvotāju dzīves kvalitāti ne mazākā mērā kā ekonomika un sociālie aspekti ietekmē arī vide. Savukārt vides kvalitātes uzlabošana ir saimnieciskās darbības ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums.</p> <p>2) Ņemot vērā to, ka prioritātes mērķis ir dzīves vides kvalitātes uzlabošana līdzsvarotai reģionu attīstībai, prioritātes aprakstā, rīcības virzienā “Līdzsvarota reģionālā attīstība” un minētā virziena uzdevumos, nepieciešams paredzēt tādas darbības, kas ir vērstas uz līdzsvarotas valsts teritorijas attīstību, diferencējot atbalstu teritorijām, proporcionāli reģionu IKP.</p> <p>3) Paredzēt atsevišķus rīcības virziena uzdevumus – Rīgas metropoles areālam, Baltijas jūras reģiona līmeņa, nacionālas nozīmes, reģionālas nozīmes attīstības centriem, Austrumu pierobežai, Baltijas jūras piekrastei – atbilstoši Latvija 2030 noteiktajai Latvijas nākotnes telpiskajai struktūrai.</p> <p>4) Prioritāte “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība” RV “Līdzsvarota reģionālā attīstība” neietver informāciju un uzdevumus, kas saistīti ar plānoto administratīvi teritoriālo reformu (turpmāk – ATR), kas būtiski ietekmēs turpmāko reģionu attīstības tempu un dzīves kvalitāti tajos. Norādām, ka <u>RV papildināšana ar ATR aspektu ir būtiska.</u></p>
51.	53.	[255]Inovāciju pieaugums un tehnoloģisko risinājumu dažādība pakāpeniski sekmē produktivitātes uzlabojumus uzņēmējdarbībā. Tādēļ Latvijas lielākajās pilsētās un –jo sevišķi–Rīgas metropoles	Lūgums termina “Rīgas reģions” vietā lietot “Rīgas metropoles areāls”.

² <https://www.pkc.gov.lv/lv/attistibas-planosana/ano-ilgtspējīgas-attistibas-merki>

	<p>areālā aizvien intensīvāk uzņēmējdarbības un pētniecības vidē koncentrējas dažādu nozaru talanti, kam ir izšķiroša loma straujā attiecīgo teritoriju ekonomikas attīstībā un labklājības vairošanā. Attīstības centros radītās inovāciju ekosistēmas pakāpeniski tiek adaptētas saimnieciskajā darbībā, lai uzlabotu kopējās dzīves vides kvalitāti. Rīgas reģionā dažādā iedzīvotāju nodarbinātība, to izvietojuma daudzveidība un etniskais sastāvs ir priekšrocība saimniecisko, sabiedrisko un kultūras aktivitāšu attīstībai. Pieejamās cilvēku profesionālās izglītības un zināšanu ietilpīgās prasmes ir rezultāts reģiona ekonomiskās attīstības izrāvienam, kura mērķtiecīgs atbalsts viedās specializācijas jomās Rīgas metropoles areālu ierindos līderu pozīcijās Baltijas valstu vidū.</p>													
52.	<p>54.; 58.</p> <p>Rīcības virziens “Daba un Vide” RĪCĪBAS VIRZIENA MĒRĶIS [256] Oglekļa mazieltīpīga un klimatnoturīga attīstība, lai Latvija sasniegtu klimata, enerģētikas un atkritumu apsaimniekošanas nacionālos mērķus un nodrošinātu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses. Īstenota vides un enerģētikas politika, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem, nosakot skaidrus un atklātus valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļus un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.</p> <p>Rīcības virziena uzdevums</p> <table border="1" data-bbox="264 1077 1025 1409"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu resursi avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[2]</td> <td>Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošana ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides</td> <td>VARA M</td> <td></td> <td>VB, ES fondi</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursi avots	Mērķa indikators	[2]	Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošana ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides	VARA M		VB, ES fondi		<p>Rīcības virziena “Daba un vide” mērķī iekļauta valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļu noteikšana, taču rīcības virziena mērķos un uzdevumos tas reducējies tikai uz sadarbības uzvedības modeļu un paradumu maiņu ..., balstoties uz vides stāvokļa monitoringa datiem ([285] uzdevums).</p> <p>Piedāvājam šādu redakciju: “Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošana ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides panākšanai”. Pamatojums: vides stāvokļa monitorings ir tikai viens no faktoriem, kas var ietekmēt sabiedrības uzvedības modeļus.</p>
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursi avots	Mērķa indikators									
[2]	Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošana ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides	VARA M		VB, ES fondi										

		panākšanai, balstoties uz vides stāvokļa monitoringa datiem	
53.	54.	<p>[258] Kvalitatīva, no tautsaimniecības radītā piesārņojuma ietekmēm pasargāta dzīves vide ir sasniedzama, mērķtiecīgi dažādojot ekonomikas attīstības iespējas, lai panāktu klimatneitrālu oglekļa mazietilpīgu ražošanu. <i>Nulles emisiju</i> transporta infrastruktūras veidošanā nozīmīgs ir valsts un zinātnisko institūciju atbalsts atjaunojamo energoresursu plašākai izmantošanai. Energoefektivitātes uzlabošana un fosilo energoresursu aizvietošana, izmantojot vietējos un atjaunojamos resursus, mazinās valsts atkarību no enerģijas importa un paaugstinās energoapgādes drošību.</p>	<p>Samazināt gaisa piesārņojumu un uzlabot dzīves vidi apdzīvotās vietās būtu iespējams arī veicinot mājsaimniecību pieslēgšanos centralizētajām siltumapgādes sistēmām (pretstatā individuālajiem un lokālajiem risinājumiem) un veicinot šo sistēmu attīstību.</p> <p>Raugoties uz iespēju izmantot ģeotermālo enerģiju ir priekšlikums pieminēt arī neizsmeļamos resursus.</p> <p>Ievērojot minēto ir priekšlikums [258] punktu izteikt sekojošā redakcijā:</p> <p>[258] Kvalitatīva, no tautsaimniecības radītā piesārņojuma ietekmēm pasargāta dzīves vide ir sasniedzama, mērķtiecīgi dažādojot ekonomikas attīstības iespējas, lai panāktu klimatneitrālu oglekļa mazietilpīgu ražošanu. <i>Nulles emisiju</i> transporta infrastruktūras veidošanā nozīmīgs ir valsts un zinātnisko institūciju atbalsts atjaunojamo energoresursu plašākai izmantošanai. Energoefektivitātes uzlabošana, <u>siltumapgādes sistēmu centralizācija</u>, un fosilo energoresursu aizvietošana, izmantojot vietējos, atjaunojamos <u>un neizsmeļamos</u> resursus, mazinās valsts atkarību no enerģijas importa, <u>paaugstinās energoapgādes drošību un mazinās gaisa piesārņojumu.</u></p>
54.	54.	<p>[257] Gaisa piesārņojums blīvi apdzīvotā pilsētvidē, zema ūdens kvalitāte ūdenstilpēs un pieaugošs nepārstrādāto atkritumu apjoms signalizē par tautsaimniecības procesu negatīvo ietekmi uz dzīves vides kvalitāti un dabas resursu noplicināšanās riskiem. Latvija ir noteikusi nacionālos klimata un enerģētikas politikas mērķus un pasākumus, kas ieviešami oglekļa mazietilpīgas attīstības sasniegšanā, energoefektivitātes veicināšanā un pārejā uz atjaunojamiem energoresursiem, lai mazinātu klimata un vides pārmaiņu procesus un nodrošinātu dzīves vides ilgtspēju.</p> <p>[258] Kvalitatīva, no tautsaimniecības radītā piesārņojuma ietekmēm pasargāta dzīves vide ir sasniedzama, mērķtiecīgi</p>	<p>Vēršam uzmanību, ka mērķa skaidrojumi [257]–[265] ir savstarpēji nesaistīti un viens no otra neizrietoši.</p> <p>Uzskatām, ka nav iespējama [258] skaidrojuma minētā “nulles emisiju” transporta infrastruktūra. Šāds termins nav sastopams arī citos vides valsts stratēģiskajos dokumentos.</p> <p>[260] skaidrojumā nepareizi lietots termins “antropogēnās slodzes piesārņojums”. Ir vai nu “antropogēnais piesārņojums”, vai “antropogēnā slodze”. Šajā punktā nevar runāt atsevišķi par Rīgu, jo antropogēnā slodze ir arī citās pilsētās. Pie tam, nav skaidrs, kas ir “Rīgas pilsētas kodols”. Elektroautomobiļu izmantošana iekļaujama pie transporta sadaļas, to nevar</p>

	<p>dažādojot ekonomikas attīstības iespējas, lai panāktu klimatneitrālu oglekļa mazietilpīgu ražošanu. Nulles emisiju transporta infrastruktūras veidošanā nozīmīgs ir valsts un zinātnisko institūciju atbalsts atjaunojamo energoresursu plašākai izmantošanai. Energoefektivitātes uzlabošana un fosilo energoresursu aizvietošana, izmantojot vietējos un atjaunojamos resursus, mazinās valsts atkarību no enerģijas importa un paaugstinās energoapgādes drošību.</p> <p>[259] Vienlaikus jāapzinās, ka tautsaimniecības dekarbonizācija ir iespējama kopsolī ar globālajā tirgū pieejamiem kvalitatīviem un izmaksu efektīviem oglekļa mazietilpīgiem tehnoloģisko risinājumu atklājumiem. Sabiedrības atbalstīta un apzināta vajadzība sasniegt klimatnoturīgumu un energoefektivitāti ir sākums mērķtiecīgai virzībai uz tautsaimniecības dekarbonizāciju un patēriņa paradumu maiņu.</p> <p>[260] Antropogēnās slodzes piesārņojums, kas ir intensīvs Rīgas pilsētas kodolā, mazināms, mainot iedzīvotāju un uzņēmēju ražošanas, patēriņa un rīcības paradumus un plašāk izmantojot elektromobiļus. Savukārt zaļo zonu, gājēju ielu un veloceļu pārkļājuma pieaugums pilsētvidē vairo vides kvalitātes pievilcīgumu, jo īpaši ģimenēm ar bērniem un senioriem.</p> <p>[261] Pieaugoša sabiedrības izpratne un pieprasījums pēc vietējās izcelsmes precēm, produktiem un ilgtspējīgām ražošanas tehnoloģijām sniegs ieguldījumu aprites ekonomikas iedzīvināšanā.</p> <p>[262] Ir nepieciešama arī atkritumu šķirošanas un pārstrādes uzlabošana, tādējādi lietderīgi izmantojot tos resursus, kuru otrreizēja pārstrāde nodrošinās ekonomikas dažādošanu un resursu efektīvāku izmantošanu. Bezatkritumu dzīvesveida popularizēšana palielinās katras resursa vienības lietderīgāku izmantošanu, kā arī mazinās vides piesārņojumu.</p> <p>[263] Sabiedrības pieaugošā vēlme intensīvāk izmantot dabas kapitālu ir laikus līdzsvarojama ar bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumiem un jaunākajām zinātniskajām atziņām</p>	<p>minēt kopā ar iedzīvotāju un uzņēmēju paradumu maiņu, zaļās zonas paplašināšanu u.c.</p>
--	--	---

		<p>par dabas resursu ilgtspējīgu un efektīvu izmantošanu. Lai līdzsvarotu saimniecisko darbību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu dabas kapitāla ilgtspējīgā apsaimniekošanā, šajā plānošanas periodā sabiedrībai jāvienojas par aizsargājamām dabas vērtībām un to platībām līdzsvarā ar tām dabas kapitāla sniegtajām ekonomiskās attīstības iespējām, kas būtiskas reģionu nodarbinātības saglabāšanā, vienlaikus paredzot taisnīgus kompensāciju mehānismus par aizsargājamo teritoriju un vērtību saglabāšanu.</p> <p>[264] Dabas kapitāls ir pamata resurss nodarbinātībai un uzņēmējdarbībai lauku teritorijās, kas nodrošina sabiedrību ar veselīgu, drošu un kvalitatīvu pārtiku un citiem bioekonomikas produktiem un pakalpojumiem, ievērojot “vienas veselības” pamatprincipus. Tādēļ valsts atbalsts zaļā iepirkuma stiprināšanā un aprites ekonomikas ieviešanā sekmēs mazo uzņēmēju tīklošanos, īstenojot videi draudzīgu ražošanas praksi.</p> <p>[265] Antropogēno emisiju samazināšana ir sabiedrības atbildīga rīcība, lai mazinātu apkārtējai videi radīto piesārņojumu. Tā ir iespēja mainīt ekonomikas paradigmu, veidot jaunu, oglekļa neitrālu ekonomiku, izmantojot pieejamos vai radot jaunus tehnoloģiskos risinājumus ekonomikas dažādošanai.</p>	
55.	54.–55.	<p>Rīcības virziens “Daba un Vide”</p> <p>[262] Ir nepieciešama arī atkritumu šķirošanas un pārstrādes uzlabošana, tādējādi lietderīgi izmantojot tos resursus, kuru otrreizēja pārstrāde nodrošinās ekonomikas dažādošanu un resursu efektīvāku izmantošanu. Beztkritumu dzīvesveida popularizēšana palielinās katras resursa vienības lietderīgāku izmantošanu, kā arī mazinās vides piesārņojumu.</p>	<p>1. Saskaņā ar Rīcības virziena “Daba un Vide” [280] uzdevumu iesakām papildināt [262] rindkopu šādi:</p> <p>[262] Ir nepieciešama arī atkritumu šķirošanas, pārstrādes <u>un reģenerācijas īpatsvara un jaudas palielināšana</u>, tādējādi lietderīgi izmantojot tos resursus, kuru otrreizēja pārstrāde <u>un reģenerācija</u> nodrošinās ekonomikas dažādošanu un resursu efektīvāku izmantošanu. Beztkritumu dzīvesveida popularizēšana palielinās katras resursa vienības lietderīgāku izmantošanu, kā arī mazinās vides piesārņojumu.</p> <p>2.Lūdzam papildināt rīcības virzienu “Daba un Vide” ar ilgtermiņa uzdevumu, kas veicinātu Eiropas ilgtermiņa stratēģijas redzējuma “Tīru planētu – visiem!” ieviešanu, īstenojot aktīvāku politiku pārejai uz klimatneitrālu jeb siltumnīcefekta gāzu emisiju neto nulles līmeņa ekonomiku ne tikai ražošanā un transporta jomā, bet kopumā enerģētikā,</p>

			veicinot stingrāku energoefektivitātes prasību noteikšanu, kā arī ilgtspējīgu enerģētikas un dabā balstītu risinājumu ieviešanu.				
56.	55.	Rīcības virziena “Produktivitāte un inovācija”	Lūdzam izvērtēt iespēju rīcības virziena “Produktivitāte un inovācija” ietvaros iekļaut inovatīva iepirkuma ieviešanas veicināšanu valsts un pašvaldības iestādēs, un privātajā sektorā (vairāk informācijas par inovatīvu iepirkumu skatīt: https://www.iub.gov.lv/lv/node/825), kas var sekmēt ne tikai publisko resursu efektīvāku izmantošanu, bet arī inovācijas uzņēmumos un publiskajā sektorā, tāpat var veicināt uzņēmumu ieguldījumus pētniecībā, attīstībā un inovācijā.				
57.	55.- 56.	Priekšlikums jaunam rīcības virziena mērķa indikatoram	Ņemot vērā to, ka [276] paragrāfā runā par transporta sistēmas dekarbonizāciju, piedāvājums iekļaut jaunu indikatoru – iedzīvotāju pārvietošanās modālais sadalījums. Rādītājam svarīgi, ka tieši pilsētās pieaug videi draudzīgi pārvietošanās veidi (iešana ar kājām, braukšana ar velosipēdu, elektroskūteriem, izmanto sabiedrisko transportu). Izvērtēt iespējas uzraudzīt koplietošanas automašīnu ietekmi uz kopējo transportlīdzekļu skaita samazinājumu.				
58.	56.	Uzdevums [275] Klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, panākot materiāltehniskā un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumus (katastrofu draudu novēršanas un to pārvaldīšanas pasākumu īstenošanai), kā arī tautsaimniecības nozaru pārvaldībā, izvērtējot jaunākos zinātniskos datus un prognozes par klimatnoturīguma sasniegšanu un stiprināšanu Indikators [266] Kopējo SEG emisiju intensitāte pret IKP	Lūdzam iekļaut indikatoru, kas mērītu arī citas klimata pārmaiņu aktivitātes, piemēram, applūstošo teritoriju samazinājumu, krasta erozijas samazinājums u.tml. LLPA ieskatā klimata pārmaiņu ietekmju mazināšanas pasākumi ietver arī pretplūdu pasākumu īstenošanu, taču uzdevumā tie nav atsevišķi norādīti. Turklāt atbilstošais indikators ir tikai “Kopējo SEG emisiju intensitāte pret IKP”, kuru var sasniegt tikai ar gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumiem.				
59.	55.– 56.	Rīcības virziens “Daba un Vide” Rīcības virziena mērķa indikatori <table border="1" data-bbox="264 1058 792 1292"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Progresā rādītājs</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[266]</td> <td>Kopējo SEG emisiju intensitāte pret IKP</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Progresā rādītājs	[266]	Kopējo SEG emisiju intensitāte pret IKP	Domājams, ka izvēlētie mērķu indikatori [266]–[273] neizriet no izvirzītajiem mērķiem, bet gan no esošo monitoringu datiem. Gaisa piesārņojuma samazinājumā [268] iekļaujami mērķi un uzdevumi, kuri izriet no šobrīd topošā rīcības plāna gaisa piesārņojuma samazināšanai 2020.–2030. gadam. Jāpiemin ne tikai daļiņu PM2,5, bet arī PM10. Nav saprotams, par kādiem ūdensobjektiem ir runa – virszemes, pazemes, jūras. Nepieciešams precizēt [269] progresa rādītāju. Sadzīves atkritumu apsaimniekošanai ir arī citi mērķi, kas izriet no Atkritumu direktīvas un Latvijas normatīvajiem tiesību aktiem. Līdz ar to [270] progresa rādītāju nepieciešams papildināt.
Nr.	Progresā rādītājs						
[266]	Kopējo SEG emisiju intensitāte pret IKP						

		<p>[267] CO₂ piesaiste un SEG emisiju attiecība noteiktās ZIZIMM sektora zemes uzskaites kategorijās</p>		<p>Lauku un meža putnu indeksi ([272] un [273]) ir 2 no kopumā 8 izvirzītajiem mērķa indikatoriem. Nav saprotams, kāpēc tieši putnu, nevis zīdītāju, zivju vai citi dzīvās dabas indeksi.</p>
<p>[268]</p>	<p>Gaisa piesārņojuma % samazinājums: slāpekļa oksīdi – NO_x daļiņas – PM_{2,5} amonjaks – NH₃</p>			
<p>[269]</p>	<p>Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars</p>			
<p>[270]</p>	<p>Sadzīves atkritumu pārstrādes līmenis</p>			
<p>[271]</p>	<p>Labvēlīgā aizsardzības stāvoklī aizsargājamo biotopu īpatsvars</p>			
<p>[272]</p>	<p>Lauku putnu indekss</p>			
<p>[273]</p>	<p>Meža putnu indekss</p>			
<p>* Indikatoru mērķa vērtības tiks precizētas pēc indikatīvi pieejamo resursu noteikšanas uzdevumu īstenošanai</p>				

		Rīcības virziens “Daba un Vide”						
		Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)						
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators			
60.	[27]	Gaisa kvalitātes uzlabošana slāpekļa oksīdu (NOx), amonjaka un daļiņu PM _{2,5} , PM ₁₀ piesārņojuma samazināšanai lielajās pilsētās un valstī kopumā, mērķtiecīgi sasniedzot augstu energoefektivitāti un transporta sistēmas dekarbonizāciju	VARA M	EM, ZM, SM	VB, ES fondi	Gaisa piesārņojuma % samazinājums (slāpekļa oksīdi – NO _x , daļiņas – PM _{2,5} , amonjaks – NH ₃)	276. uzdevumā gaisa piesārņojuma samazināšana reducēta uz energoefektivitāti un transporta sistēmas dekarbonizāciju, nepieminot citus gaisa piesārņojuma avotus. Lūdzam papildināt. Tāpat lūdzam 276. uzdevumā uzsvērt ražošanas uzņēmumu dekarbonizācijas nepieciešamību, izsakot to šādā redakcijā: “[276] Gaisa kvalitātes uzlabošana slāpekļa oksīdu (NOx), amonjaka un daļiņu PM _{2,5} , PM ₁₀ piesārņojuma samazināšanai lielajās pilsētās un valstī kopumā, mērķtiecīgi sasniedzot augstu energoefektivitāti un transporta sistēmas, ražošanas uzņēmumu dekarbonizāciju, jo saskaņā ar Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānā 2019.-2030.gadam atrodamo informāciju "PM 2,5 emisijas palielinājās enerģijas pārveidošanas sektorā (vairāk kā divas reizes) un no kurināmā izmantošanas enerģijas ražošanai rūpniecībā (apmēram divas reizes).” [278] Aprites ekonomikas principi atbilstošo Aprites ekonomikas stratēģijas projektam nevar tikt raksturoti tikai ar vienu pieminēto mērķa indikatoru - SEG emisiju intensitāti pret IKP, tas ietver rīcības visos resursu aprites posmos. [279] Nav minēti mērķa indikatori [279 – 281] Nav pieminētas līdzatbildīgās institūcijas [285] Nav pieminētas līdzatbildīgās institūcijas un nav minēti mērķa indikatori (skatīt arī [256]).	
	56.–57.	[27]	Aprites ekonomikas, t.sk. ekodizaina, principu piemērošana dažādos tautsaimniecības sektoros vietējo resursu efektīvākai un pilnīgai izmantošanai, bezatkritumu ražošanas panākšanai un ekoloģiskās pēdas nospieduma mazināšanai	VARA M	EM, ZM, SM	VB, ES fondi		Kopējo SEG emisiju intensitāte pret IKP
		[27]	Zemes dzīļu resursu apzināšana, izpēte, apsaimniekošanas plānošana vietējo resursu ilgtspējīgai izmantošanai un pārvaldībai	VARA M		VB		
61.	[28]	Atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes īpatsvara palielināšana, īpaši akcentējot bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes un to reģenerācijas īpatsvara un jaudas palielinājumu	VARA M		VB, ES fondi	Sadzīves atkritumu pārstrādes līmenis	Lūdzam [276] uzdevumu izteikta šādā redakcijā: Gaisa kvalitātes uzlabošana slāpekļa oksīdu (NOx), amonjaka un daļiņu PM _{2,5} , PM ₁₀ piesārņojuma samazināšanai lielajās pilsētās un valstī kopumā, <u>sniedzot atbalstu pašvaldībām, visā līmeņa izglītības iestādēm, zinātņu centriem un komersantiem,</u> mērķtiecīgi sasniedzot augstu energoefektivitāti un transporta sistēmas dekarbonizāciju	
62.							1. Rīcības virziena “Daba un Vide” [280] uzdevumu, iesakām izteikt šādi: “Atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes <u>un reģenerācijas</u> īpatsvara palielināšana, īpaši akcentējot bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes un to reģenerācijas īpatsvara un	

		[28] Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) sasniegšanai	VARA M		VB, ES fondi	Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars	jaudas palielinājumu.” 2. Saskaņā ar Rīcības virziena “Daba un Vide” [280] uzdevumu, iesakām papildināt šī uzdevuma Mērķa indikatoru šādi: “Sadzīves atkritumu pārstrādes <u>un reģenerācijas</u> līmenis”
		[28] Sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņas veicināšana un izpratnes par vides un dabas jautājumiem veidošana ilgtspējīgas un kvalitatīvas dzīves vides panākšanai, balstoties uz vides stāvokļa monitoringa datiem	VARA M		VB, ES fondi		
63.	57.	Uzdevums [277] Augstas un labas kvalitātes ūdensobjektu īpatsvara palielinājuma panākšana, kā arī jūras vides stāvokļa uzlabošana, samazinot antropogēnās slodzes kaitīgo ietekmi uz dabas resursiem					Lūdzam pārskatīt mērķa indikatorus, iekļaut tādu, kas raksturo ne tikai augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvaru, bet arī kvalitatīvas publiskās ārtelpas attīstību pilsētā, piemēram, labiekārtoto parku/skvēru, publiski pieejamo dabas teritoriju platības, veloceļu garums u.tml. Rīcības virziens “Daba un vide” – mērķa indikatora sadaļā “[260] [...] Savukārt zaļo zonu, gājēju ielu un veloceļu pārklājuma pieaugums pilsētvidē vairo vides kvalitātes pievilcīgumu, jo īpaši ģimenēm ar bērniem un senioriem.” Nav pretī ne atbilstoša indikatora, ne uzdevuma. Ir rādītājs “[269] Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars”, bet tas līdz galam neatspoguļo kvalitatīvas publiskās ārtelpas attīstību pilsētā.
64.	57.	Uzdevums [281] Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas un revitalizācijas pasākumu īstenošana uzlabotas vides kvalitātes (augšnei, gruntij, pazemes un virszemes ūdeņiem) sasniegšanai					Lūdzam papildināt šo uzdevumu vai iekļaut jaunu, paredzot ieguldījumus pilsētvides un sauszemes teritoriju revitalizācijā, attiecīgi papildinot indikatoru sarakstu ar mērķa indikatoru, kas raksturotu arī revitalizēto sauszemes teritoriju īpatsvaru. Tāpat arī lūdzam iekļaut pašvaldību, kā līdzatbildīgo [281] uzdevuma īstenošanā, jo rūpes par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību ir pašvaldības autonomā funkcija. Piemērs rādītājam varētu būt 2014. - 2020. gada ES fondu plānošanas periodā 5.6.2. SAM ietvaros iznākuma rādītājs “atjaunoto degradēto teritoriju platība”.

			Rīcības virziens “Daba un vide” – mērķa sadaļā minētajam “[260] [...] Savukārt zaļo zonu, gājēju ielu un veloceļu pārklājuma pieaugums pilsētvidē vairo vides kvalitātes pievilcīgumu, jo īpaši ģimenēm ar bērniem un senioriem.” nav pretī ne atbilstoša indikators, ne uzdevums. Vēršam uzmanību, ka uzdevums šādā redakcijā neparedz visaptverošas revitalizācijas aktivitātes, piemēram, pamestu un nolaidu nekustamo īpašumu, to kopumu vai atsevišķu pilsētu daļas. Ir rādītājs “[269] Augstai un labai ekoloģiskai kvalitātei atbilstošu ūdensobjektu īpatsvars”, bet tas pilnībā neatspoguļo kvalitatīvas publiskās ārtelpas attīstību un revitalizāciju, jo vēsturiski piesārņoti var būt ne tikai ūdensobjekti, bet arī sauszemes teritorijas zonas.
65.	58.	Uzdevums [284] Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs, īstenojot ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, vienlaikus nodrošinot bioloģiskās un ainavu daudzveidības aizsardzību	Lūdzam rādītāja “Lauku putnu indekss” vietā iekļaut rādītāju “Bioloģiski vērtīgo zālāju platība, kurā tiek ievēroti atbalsta saņemšanas nosacījumi % no apzinātajiem BVZ”, ņemot vērā valstī veikto dabas datu skaitīšanu, kā arī to, ka bioloģiski vērtīgi zālāji, kas arī raksturo bioloģiskās daudzveidības izmaiņu tendences, ir gan lauku, gan pilsētu teritorijās.
66.	58.	Jauns uzdevums	Veicināt plašu ekosistēmu pakalpojumu un zaļās infrastruktūras pielietošanu, īpaši attīstot pilsētvides projektus, tādējādi uzlabojot pilsētu pielāgošanos klimata pārmaiņām.
67.	59.	Rīcības virziens “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi”	Rīcības virziena Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi uzdevumi - izveidot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu, uzlabot starptautisko savienojamību un transporta sistēmu - izpildi arī grūti iedomāties bez būtiskiem ieguldījumiem tieši Rīgas metropoles areāla (RMA) un tā sasaistē ar pārējiem Latvijas reģioniem. RMA gadījumā abi šie publisko investīciju virzieni patiesībā ir cieši saistīti. OECD savās rekomendācijās jau vairākkārt norādījusi, ka savstarpēji saskaņotas apbūves un transporta infrastruktūras plānošanas trūkums RMA neļauj attīstīties konkurētspējīgam sabiedriskā transporta piedāvājumam, palielina privāto automašīnu plūsmas, sastrēgumus un līdz ar to arī piesārņojumu
68.	59.	Rīcības virziens “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” RĪCĪBAS VIRZIENA MĒRĶI [286] Integrēta, ilgtspējīga transporta sistēma, kas sniedz kvalitatīvas cilvēku un kravu mobilitātes iespējas visā valsts teritorijā, nodrošina gan vietējo sasniedzamību, izmantojot	Vēršam uzmanību, ka <u>NAP 2027 projektā nav minēts neviens vārds par sabiedrisko autotransportu.</u> LIAS 2030 ir noteikts, ka: (213) (...) Lai samazinātos privātā autotransporta izmantošanas īpatsvars, primāri jāuzlabo sabiedriskā transporta kvalitāte un pieejamība, kā arī

		<p>dzelzceļu kā sabiedriskā transporta mugurkaulu, gan arī starptautisko savienojamību, pilnībā iekļaujoties ES pamattīklā (<i>Rail Baltica</i>) un nodrošinot pamattīkla un visaptverošā tīkla sasaisti.</p>	<p>jāpalielina sabiedriskā transporta popularitāte sabiedrībā. Vienlaikus ar sabiedriskā transporta plūsmu un pakalpojumu palielināšanos un iespējamiem personīgā transporta lietošanas ierobežojumiem ir jāveido gājējiem un velosipēdistiem piemērota vide un infrastruktūra.</p> <p>(291) Starp nacionālas un reģionālas nozīmes centriem jānodrošina sabiedriskais transports, kas kursē gan ekspreša, gan parastajā režīmā, sniedzot iespējas lauku teritoriju iedzīvotājiem nokļūt pakalpojumu sniegšanas vietās. (...)</p> <p>Lūdzam NAP 2027 projektu precizēt atbilstoši LIAS 2030 noteiktajam par sabiedrisko autotransportu.</p>
69.	60.	<p>[294] Enerģijas aprites un drošības infrastruktūras, ko valsts nodrošina iedzīvotājiem, saskaras ar iekšējiem riskiem (depopulāciju) un ārējo faktoru riskiem. Izmaksu efektīvi ieguldījumi energoapgādes sistēmā un tās ilgtspējas nodrošināšana ir būtiski valsts energoapgādes risku novēršanai, jebkuras infrastruktūras darbības nodrošināšanai, kā arī tautsaimniecības funkcionēšanai un konkurētspējai kopumā. Nozīmīgākie atbalsta virzieni ir energoapgādes infrastruktūra, enerģijas ražošana, kā arī enerģijas patēriņa efektivizācija dažādos sektoros (t.sk. elektroapgāde, siltumapgāde, aukstumapgāde, transports). Lai uzlabotu vispārējo energoefektivitāti un izpildītu enerģijas taupīšanas saistības, būs vajadzīgi stimuli, ar ko piesaistīt lielākas privātās investīcijas šajā jomā, kā arī atbalsta mehānismi, lai mudinātu iedzīvotājus vairāk izmantot atjaunojamo energoresursu enerģijas avotus (t. sk. pašpatēriņā), un papildu investīcijas, lai attīstītu atjaunojamo energoresursu enerģijas papildu ražošanu.</p>	<p>Lūdzam izteikt šādi:</p> <p>[294] Enerģijas aprites un drošības infrastruktūras, ko valsts nodrošina iedzīvotājiem, saskaras ar iekšējiem riskiem (depopulāciju) un ārējo faktoru riskiem. Izmaksu efektīvi ieguldījumi energoapgādes sistēmā un tās ilgtspējas nodrošināšana ir būtiski valsts energoapgādes risku novēršanai, jebkuras infrastruktūras darbības nodrošināšanai, kā arī tautsaimniecības funkcionēšanai un konkurētspējai kopumā. Nozīmīgākie atbalsta virzieni ir energoapgādes infrastruktūra, enerģijas ražošana, kā arī enerģijas patēriņa efektivizācija dažādos sektoros (t.sk. elektroapgāde, siltumapgāde, aukstumapgāde, transports). Lai uzlabotu vispārējo energoefektivitāti un izpildītu enerģijas taupīšanas saistības, būs vajadzīgi stimuli, ar ko piesaistīt lielākas privātās investīcijas šajā jomā, kā arī atbalsta mehānismi, lai mudinātu iedzīvotājus vairāk izmantot atjaunojamo energoresursu enerģijas avotus (t. sk. pašpatēriņā), un papildu investīcijas, lai attīstītu atjaunojamo energoresursu enerģijas papildu ražošanu, tostarp, izmantotu atkritumu siltuma (no serveru telpām, notekūdeņiem, ledushallēm, baseiniem, kondicioneiriem u.tml.) reģenerācijas iespējas.</p>
70.	60.	<p>Indikators [297] No AER saražotās enerģijas īpatsvars transportā</p> <p>Indikators [298] Zemu emisiju transportlīdzekļu īpatsvars visu transportlīdzekļu skaitā</p>	<p>Saskatām pretrunu indikatoram “[297] No AER saražotās enerģijas īpatsvars transportā” (bāzes vērtība 2017. gadā 2,54%, 2024.g. 2,40%, 2027.g. 2,50%) ar indikatoru “[298] Zemu emisiju transportlīdzekļu īpatsvars visu transportlīdzekļu skaitā” (paredzēts ievērojams pieaugums – no 0,05% 2018. gadā uz 5% 2024.gadā, 10% 2027. gadā. Ja paredzēts no AER saražotās enerģijas īpatsvara transportā samazinājums, tad tik</p>

			<p>ievērojamu pieaugumu zemu emisiju transportlīdzekļu īpatsvarā visu transportlīdzekļu skaitā nav iespējams sasniegt. Arī CSP datubāzēs nav šāda rādītāja.</p> <p>Lūdzam novērst pretrumu vai skaidrot indikatoru [297] un [298] saistību. Indikatoram [298] kā datu avotu aicinām izmantot CSDD pieejamo informāciju, piemēram, transportlīdzekļu sadalījumu pēc degvielas tipa https://www.csdd.lv/transportlidzekli/transportlidzekli-vizualizacijai</p>
71.	60.	Jauns progressa rādītājs	Iedzīvotāju īpatsvars, kas ikdienā lieto sabiedrisko transportu.
72.	61.–62.	<p>Rīcības virziens “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi”</p> <p>Rīcības virziena uzdevumi</p> <p>...</p>	<p>Lūdzam rīcības virzienu “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” uzdevumus papildināt ar šādu uzdevumu:</p> <p><u>Nodrošināt Latvijas ostu konkurētspēju un augstu kuģošanas drošības līmeni, veicot ostu infrastruktūras atjaunošanu.</u></p>
73.	61.	[305] Izveidot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu", vienlaikus attīstot drošu autoceļu un ielu infrastruktūru, multimodālos transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, alternatīvo degvielu izmantošanas infrastruktūru un ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot piekļūstamības prasības	Izveidot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu", vienlaikus attīstot drošu, nepārtrauktu un hierarhiski savstarpēji savienotu autoceļu un ielu infrastruktūru, multimodālos transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, stāvparkus , alternatīvo degvielu izmantošanas infrastruktūru un ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot piekļūstamības prasības.
74.		<p>Uzdevums [305] Izveidot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu", vienlaikus attīstot drošu autoceļu un ielu infrastruktūru, multimodālos transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, alternatīvo degvielu izmantošanas infrastruktūru un ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot piekļūstamības prasības</p>	<p>Uzdevumā [305] nepieciešams akcentēt sliežu transporta (tramvaja) infrastruktūras attīstību, ņemot vērā, ka Eiropas un pasaules pilsētās elektriskais sliežu transports tiek veidots par sabiedriskā transporta mugurkaulu (arī savienojumos starp pilsētu, piepilsētu un tuvo lauku teritorijām), kā arī ir ērts, ekspluatācijā ilgtermiņā izdevīgs un videi draudzīgs transportlīdzeklis.</p> <p>Lūdzam izteikt uzdevumu [305] šādā redakcijā: “[305] Izveidot multimodālu sabiedriskā transporta tīklu ar dzelzceļu kā sabiedriskā transporta "mugurkaulu", vienlaikus attīstot drošu autoceļu un ielu infrastruktūru, multimodālos transporta un pasažieru pārsēšanās mezglus, sliežu transporta (tramvaja) un alternatīvo degvielu izmantošanas infrastruktūru un ērtus savienojumus starp vilciena un autobusu reisiem, visās darbībās nodrošinot piekļūstamības prasības”. Attiecīgi lūdzam iekļaut</p>

			<p>arī atbilstošu rādītāju par veiktajiem pārvadājumiem vai pasažieru skaitu sliežu transportā.</p> <p>Atšķirībā no uzdevuma [306], šajā uzdevumā [305] nav minēti konkrēti dzelzceļa un valsts nozīmes autoceļu posmi, kurus paredzēts attīstīt, lai būtiski veicinātu ilgtspējīgu sabiedriskā transporta sistēmu, kas sniedz kvalitatīvas mobilitātes iespējas. Vēršam uzmanību, ka VARAM Reģionālās politikas pamatnostādņu 2021. - 2027. gadam projekta B 2.1. uzdevums paredz dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizāciju, lai no Rīgas sasniegto lielāko reģionu pilsētu 90 minūšu laikā, attiecīgi arī Liepāju, kas ir Kurzemes reģiona lielākā pilsēta.</p> <p>Lūdzam papildināt uzdevuma aprakstu un noteikt kā konkrētu mērķi dzelzceļa elektrifikācijas un pasažieru infrastruktūras modernizācijas plāna izstrādi posmā Rīga - Liepāja. Papildus lūdzam uzdevuma [305] aprakstu papildināt arī ar citiem konkrētiem dzelzceļa un/vai autoceļu posmiem/projektiem, kurus paredzēts attīstīt, lai būtiski veicinātu ilgtspējīgu sabiedriskā transporta sistēmu.</p>
75.	62.	<p><i>Rīcības virziens “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi”</i></p> <p><i>Rīcības virziena uzdevums:</i></p> <p>[306] Starptautiskās savienojamības uzlabošana, īstenojot <i>Rail Baltica</i> projektu un vienlaikus paaugstinot tranzīta pakalpojumu konkurētspēju un jaunu tirgu apguvi, veidojot Rīgu par nozīmīgu un modernu multimodālu transporta mezglu, tai skaitā uzlabojot infrastruktūru un Eiropas vienotā transporta tīkla produktivitāti un sekmējot vides mērķu ievērošanu</p>	<p>Katram reģionam ir svarīga integrētas, ilgtspējīgas un multimodālas transporta sistēmas attīstība, kas veicina kvalitatīvas cilvēku un kravu mobilitātes iespējas visā valsts teritorijā. Tāpēc svarīgi ir veicināt visa veida, ne tikai dzelzceļa tīkla, starptautisko savienojamību visā valsts teritorijā.</p> <p>Ņemot vērā Daugavpils pilsētas samērā sarežģīto transporta sistēmu, nozīmīga dzelzceļa mezgla izvietojumu pilsētas teritorijā, pašvaldībai nepieciešams turpināt īstenot satiksmes infrastruktūras projektus, kas sekmē mobilitāti vietējā, reģionālajā un arī starptautiskajā līmenī. Plānots īstenot projektus, kas veicinās integrētu sasaisti TEN-T tīklā, attīstīs pilsētas tranzītmezgla funkcijas, veicinās ekoloģiskās un dzīves vides kvalitātes uzlabošanu. Pilsētas viens no attīstības mērķiem nākamajam plānošanas periodam ir veicināt lidostas infrastruktūras attīstību, lai nodrošinātu ilgtspējīgu gaisa satiksmi, pārrobežu mobilitāti un radītu priekšnoteikumus regulāru iekšzemes un starptautisko reisus uzsākšanai. Reģionālās lidostas „Daugavpils lidosta” attīstībai ir izšķiroša loma starptautiski nozīmīgas</p>

			<p>uzņēmējdarbības veicināšanai. Lidosta var kļūt par nozīmīgu Austrumeiropas biznesa loģistikas centru, tūrisma centru, ar augstu mobilitātes nodrošinājumu un jaunu investīciju piesaistes potenciālu.</p> <p>Kā arī, ievērojot to, ka Latvija 2030 ir noteikts, ka ir nepieciešams izmantot Liepājas, Ventspils un Daugavpils lidostu potenciālu. Tām jākalpo kā Baltijas jūras reģiona mēroga gaisa satiksmes mezgliem, nodrošinot gaisa satiksmi ar citām Baltijas jūras reģiona galvaspilsētām un lielākajām pilsētām, tāpēc nākotnē tās jāveido par nacionālas nozīmes lidostām. Nacionālo lidostu attīstība būs svarīga tūrisma un uzņēmējdarbības veicināšanai ne tikai reģionālā un nacionālā līmenī, bet arī transnacionālai sadarbībai.</p> <p>Starptautiskā savienojamības uzlabošana ir noteikti nepieciešama. Bažas rada Rīgas kā vienīgā transporta mezgla stiprināšana. Ir jāveido vairākus nozīmīgus transporta mezlus vienmērīgi visā Latvijā, kas veicinātu reģionu uzņēmējdarbības attīstību, arī ārvalstu ceļotāju interesi par dažādiem Latvijas reģioniem. Liepājas gadījumā ir rekonstruēta un sertificēta lidosta, kura pārskatāmā periodā plāno veiksmīgi nodrošināt Eiropas līmeņa sasniedzamību. Tāpat arī uz lielākajām Latvijas pilsētām ir dzelzceļa posmi, uzskatām, ka NAP darbības periodā ir jānosaka perspektīvie Rail Baltica atzari, lai ilgtermiņā varētu attīstīt dzelzceļu kā ātru, kvalitatīvu un videi draudzīgu pārvietošanās līdzekli gan iekšēji, gan starptautiski.</p> <p><u>Ierosinām rīcības virziena uzdevumu sarakstu papildināt ar:</u></p> <p>Starptautiskās savienojamības uzlabošana, īstenojot satiksmes infrastruktūras projektus, kas sekmē tranzīta pakalpojumu konkurētspēju starptautiskajā līmenī, uzlabojot Eiropas vienotā transporta tīkla produktivitāti, kā arī sekmējot vides mērķu ievērošanu.</p> <p>Lūdzam uzdevumā iekļaut arī nepieciešamību attīstīt reģionālās lidostas, noteikt perspektīvos dzelzceļa līnijas Rail Baltica atzarus.</p> <p>Tāpat starptautiskās savienojamības uzlabošana, īstenojot Rail Baltica projektu un vienlaikus paaugstinot tranzīta pakalpojumu konkurētspēju un</p>
--	--	--	---

			jaunu tirgu apguvi, veidojot Rīgu par nozīmīgu un modernu multimodālu transporta mezglu, tai skaitā pilnveidojot pilsētvides infrastruktūru, t.sk. novēršot maģistrālo ielu fragmentāro raksturu un uzlabojot Eiropas vienotā transporta tīkla produktivitāti, sekmējot Rīgas centrālās daļas atslogošanu no kravas transporta un tranzītsatiksmes.
76.	62.	Uzdevums [307] Transporta sistēmas uzlabošana, lai palielinātu velotransporta un citu videi draudzīgu pārvietošanās veidu lietošanu un AER izmantošanu, veidojot atbilstošu infrastruktūru un veicinot autoparka nomaiņu, vienlaikus panākot pieejamību dažādām sociālajām grupām	<p>Uzdevuma [307] Transporta sistēmas uzlabošana, lai palielinātu velotransporta un citu videi draudzīgu pārvietošanās veidu [...]” mērķa indikatori nav saistīti ar velotransporta uzlabošanu, jo velotransports nebūs ne [297], ne [298] transportlīdzekļu sarakstā.</p> <p>Uzdevums ir saistāms arī ar [296] indikatoru, jo pasažieru dzelzceļa pārvadājumi (elektrovilcienos) ir videi draudzīgs pārvietošanās veids.</p> <p>Lūdzam rīcības virziena indikatoru sarakstā iekļaut jaunu indikatoru, kas raksturotu jaunizbūvētas vai atjaunotas veloinfrastruktūras izveidi. Sadaļā “Rīcības virziena uzdevumi” uzdevumu [307] lūdzam sasaistīt ar 296. indikatoru.</p>
77.	62.	Rīcības virziena “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” uzdevums [310] Fiziskās un digitālās vides pieejamības un piekļūstamības palielināšana valsts un pašvaldību infrastruktūrā, kā arī digitālo risinājumu izmantošanas veicināšana, paaugstinot iedzīvotāju digitālās prasmes, pilnveidojot elektroniskās identifikācijas un drošas elektroniskās parakstīšanās sistēmu un nodrošinot vides pieejamību kvalitatīvai pakalpojumu sniegšanai	<p>Bibliotēkām ir liela nozīme iedzīvotāju izglītošanā darbā ar e-resursiem un e-pakalpojumiem. To īstenojam, organizējot datorprasmju apguves kursus, informācijpratības nodarbības dažādām mērķgrupām un atbilstoši zināšanu līmenim. Bibliotēka sadarbībā ar bankām, nevalstiskajām organizācijām, Nodarbinātības valsts aģentūru, Ventspils Digitālo centru piedāvā dažādus pasākumus Digitālajā nedēļā, Bibliotēku nedēļā, kampaņā “Dienas bez rindām” u.c.</p> <p>Lūdzam [310] uzdevuma līdzatbildīgās institūcijas papildināt ar bibliotēkām.</p>
78.	63.	[311] Enerģētiskās drošības un neatkarības palielināšana un virzība uz pilnīgu enerģijas tirgu integrāciju, turpinot iesaisti Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijā un gāzes vienotā tirgus izveidē, vienlaikus atbalstot civilās enerģētikas mikroprojekti, lai iesaistītu mājsaimniecības enerģijas ražošanā no atjaunojamiem avotiem pašu patēriņam un energotaupīgu māju būvniecībā un atjaunošanā	<p>[311] Enerģētiskās drošības un neatkarības palielināšana un virzība uz pilnīgu enerģijas tirgu integrāciju, turpinot iesaisti Baltijas valstu elektrotīklu sinhronizācijā un gāzes vienotā tirgus izveidē, vienlaikus atbalstot civilās enerģētikas mikroprojekti, lai iesaistītu mājsaimniecības enerģijas ražošanā no atjaunojamiem avotiem un/vai ieviestu atkritumu siltuma (no serveru telpām, notekūdeņiem, ledushallēm, baseiniem, kondicionieriem u.tml.) reģenerācijas sistēmas pašu patēriņam un energotaupīgu māju būvniecībā un atjaunošanā</p>

79.	65.	<p>Rīcības virziena “Līdzsvarota reģionālā attīstība” mērķa indikatori</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Progresā rādītājs</th> <th>Mērvienība</th> <th>Bāzes gads</th> <th>Bāzes gada vērtība</th> <th>Mērķa vērtība 2024*</th> <th>Mērķa vērtība 2027*</th> <th>Datu avots, datu tabulas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[321]</td> <td>Reģionālā IKP (faktiskajās cenās) starpība, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu</td> <td>IKP %</td> <td>2016</td> <td>47</td> <td>52</td> <td>55</td> <td>CSP kods: IKG10_10, aprēķins</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Progresā rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas	[321]	Reģionālā IKP (faktiskajās cenās) starpība, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu	IKP %	2016	47	52	55	CSP kods: IKG10_10, aprēķins	<p><u>Piedāvājam noteikt</u> vēl ambiciozāku, iedzīvotājus interesējošu <u>mērķi – Latvijas reģioniem, izņemot Rīgu, sasniegt IKP uz 1 iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes ES vidējo līmeni.</u> Pašlaik tikai Rīga (106%) sasniedz ES līmeni, Pierīga – 53%, Kurzeme – 48%, Vidzeme – 42%, Zemgale – 40%, Latgale – 33%.</p> <p>Vēršam uzmanību, ka NAP 2027 projektā minētie uzdevumi nerisina Latvijas reģioniem aktuālo problēmjaudājumu – depopulāciju, zemu dzimstību, migrāciju uz Rīgu un uz ārvalstīm. Uzskatām, ka demogrāfisko jaudājumu risināšana ir vitāli svarīga visos Latvijas reģionos.</p>
Nr.	Progresā rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2024*	Mērķa vērtība 2027*	Datu avots, datu tabulas												
[321]	Reģionālā IKP (faktiskajās cenās) starpība, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu	IKP %	2016	47	52	55	CSP kods: IKG10_10, aprēķins												
81.	65.	<p>[321] Reģionālā IKP (faktiskajās cenās) starpība, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu</p> <p>[324] Nefinanšu investīciju piesaiste reģionos, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu</p> <p>[325] Bruto mēneša vidējā darba samaksa reģionos, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu</p>	<p>Jau vairākus gadus Rīgas IKP uz vienu iedzīvotāju pārsniedz ES28 vidējo rādītāju, taču būtiski apzināties, ka arī citās Eiropas valstīs attīstītāko metropoles areālu centros IKP uz vienu iedzīvotāju ir ievērojami lielākš. Ja salīdzina ES dalībvalstu metropoles areālus, RMA, kas šajā gadījumā ietver Rīgu un Pierīgu, rezultāti īstenībā ir sliktāki kā Latvijas rādītājs nacionālajā līmenī. IKP uz vienu iedzīvotāju RMA ir mazāks kā Bukarestes un Sofijas metropoles areālos, lai gan Latvijā kopumā situācija ir labāka kā Rumānijā un Bulgārijā. Pat Baltijas jūras reģiona kontekstā Rīga kopumā atpaliek ne tikai no attīstītajiem Skandināvijas metropoļu reģioniem, bet arī no Tallinas un Viļņas.</p> <p>Veidojot nacionāla līmeņa plānus un politikas nebūtu vēlams pretnostatīt Rīgas reģionu pret pārējo Latviju. Rīgas reģionu (t.sk. Rīgas metropoles areālu) vajadzētu salīdzināt ar līdzīgiem reģioniem kaimiņvalstīs vai BJR, jo tādējādi varētu sekot Rīgas metropoles areāla konkurētspējas izmaiņām. Ja salīdzinājums tiek veikts tikai valsts ietvaros, tad aina nav pilnīga.</p> <p>Tas palīdzētu sekot līdz ne tikai 4 mazāk attīstīto reģionu attīstības tempam, ko piedāvā esošā NAP2027 redakcija, bet arī ļautu novērtēt viena augstāk attīstītā reģiona attīstības potenciāla izmaiņas laika gaitā, t.sk. palīdzot novērtēt vai NAP2027 rīcības virziens palīdz stiprināt reģiona ārējo konkurētspēju.</p>																

			Ierosinājums - lai novērtētu arī Rīgas metropoles areāla konkurētspēju, kā mērķa indikatorus ietvert arī Rīgas metropoles areāla (vai atkarībā no pieejamajiem statistikas datiem - Rīgas reģiona) salīdzinājumu ar citiem BJR metropoļu reģioniem
81.	65.	Rīcības virziena “Līdzsvarota reģionālā attīstība” mērķa indikatori 323.indikators	Indikatoram [323] “Nodarbinātības līmenis vecuma grupā 15 – 64 gadi” Kurzemei ir viszemākā prognoze no visiem reģioniem, kas nav labs signāls potenciālajām ES fondu investīcijām, kuras tiks piešķirtas pēc reģionālajiem ekonomiskajiem rādītājiem. Lūdzam skaidrot vai pārskatīt [323] vērtības, ņemot vērā, ka Kurzemē IKP uz vienu iedzīvotāju ir 74% no vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju valstī, kas ir otrs augstākais rādītājs no reģioniem (avots: Reģionālās politikas pamatnostādņu 2021. – 2027. projekts), un reģionā atrodas divas republikas nozīmes pilsētas (Liepāja, Ventspils) ar augsti attīstītu infrastruktūru, ekonomisko un sociālo aktivitāti.
82.	66.	Uzdevums [327] Uzņēmējdarbību sekmējošas publiskās infrastruktūras izveide, balstoties uz teritoriju attīstības plānošanas dokumentos noteikto teritoriju specializāciju un aktuālo privāto investoru pieprasījumu, lai motivētu reģionos veidot jaunus produktus un pakalpojumus, paaugstināt produktivitāti, dažādot uzņēmējdarbību, izmantot inovācijas un kompetenču pārneses iespējas un piesaistīt kvalificētu darbaspēku	Ņemot vērā, gan 2007. – 2013., gan 2014. – 2020. gada ES fondu plānošanas perioda pieredzi, pašvaldības ir veiksmīgi īstenojušas uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras sakārtošanas projektus (5.6.2., 3.3.1. SAM), uzskatām, ka nepieciešams līdzīgā formātā saglabāt VARAM pārziņā esošā 5.6.2. SAM rādītāju “atjaunoto degradēto teritoriju platība, kas pielāgota jaunu komersantu izvietojšanai vai esošo komersantu paplašināšanai, lai sekmētu nodarbinātību un ekonomisko aktivitāti pašvaldībās (kopējā atjaunotā zemes platība)”. Šāds rādītājs tiešā veidā raksturo pašvaldībās sakārtoto teritoriju (zemesgabalu) apjomu, kuru pēc nepieciešamības var izmantot gan uzņēmējdarbībai, gan publiskām funkcijām, tāpēc būtu iekļaujams arī pie rīcības virziena indikatoriem. Turklāt daudzviet Latvijā ir liels apjoms neizmantoto, bet perspektīvo industriālo teritoriju. Lūdzam papildināt mērķa indikatorus ar uzlabotās/sakārtotās publiskās infrastruktūras pieejamību uzņēmējdarbības attīstībai (hektāri).
83.	66.– 67.	Rīcības virziena “Līdzsvarota reģionālā attīstība” uzdevumi	<u>Piedāvājam rīcības virziena “Līdzsvarota reģionālā attīstība” (vai stratēģisko mērķi, ja tāds tiek izveidots) uzdevumus papildināt ar šādu uzdevumu: “Attīstīt ilgtspējīgu pilsētvidi”,</u> paredzot finansējumu nacionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām prioritāro projektu īstenošanai integrētai teritoriālajai attīstībai.
84.	67.	[332] Valsts iestāžu netiešo un atbalsta funkciju izvietojšana ārpus	Lūgums skaidrot [332] paragrāfā iekļauto ideju, kuras iestādes iekļaujas šajā

		<p>Rīgas reģiona</p> <p>Mērķa indikators - Reģionālā IKP (faktiskajās cenās) starpība, 4 mazāk attīstīto reģionu vidējais līmenis pret augstāk attīstīto reģionu</p>	<p>klasifikācijā un kā tiks analizēta/modelēta iestāžu pārceļšanās gadījumā radītā ietekme uz vidi un mobilitāti.</p> <p>Lūdzam papildināt uzdevumu ar konkrētām funkcijām, kuras tieši paredzēts izvietot ārpus Rīgas reģiona. Tāpat lūgums pārvērtēt mērķa indikatoru atbilstību uzdevumam.</p> <p>Ja pašvaldības ir līdzatbildīgas par uzdevuma īstenošanu, tad nepieciešams precīzāks uzskaitījums, kādas tieši jomas paredzēts izvietot ārpus Rīgas reģiona. Ņemot vērā administratīvi teritoriālās reformas kontekstu, kurā tiek runāts par to, ka pašvaldības nespēj veikt pašas savas funkcijas. Cik zināms, ATR ietvaros nav paredzēta valsts funkciju decentralizācija, savukārt 2. līmeņa pārvaldības nepieciešamība tiks tikai izvērtēta. Turklāt nav saprotams, kāpēc uzdevuma atbildīgo lokā nav plānošanas reģioni.</p>
85.	68.	<p>[335] Izmaksu ziņā pieejamu un kvalitatīvu mājokļu trūkums ir viens no iemesliem, ka tiek kavēta valsts iekšējā mobilitāte, un netieši izraisa citus negatīvus efektus – ir mazāka iespēja iesaistīt darba tirgū darba meklētājus un bezdarbniekus, tiek kavēta tautsaimniecības izaugsme un padziļināta depopulācija. Īres mājokļu tirgus attīstība ir stagnējoša – pastāv gan ekonomiskie, gan administratīvie un normatīvie šķēršļi, kas kavē investīciju piesaisti zemo izmaksu īres mājokļu būvniecībā – ilgstošs un dārgs būvniecības process, augstas nodevas, ilgstoša īres strīdu risināšanas procedūra, izīrētāju interešu vāja aizsardzība īres tiesību jomā un ilgtermiņa finansējuma (uz 30 gadiem vai ilgāk) trūkums projektiem. Ieguldījumi mājokļos ir izšķiroši nacionālai attīstībai, jo tie sekmē labākas nodarbinātības iespējas, uzlabojot darbaspēka mobilitāti valstī. Savukārt reģionālā attīstība ir arī svarīgs elements emigrācijas samazināšanā un līdz ar to iedzīvotāju skaita sarukšanas tempa palēnināšanā. Turklāt pieaugošās mājokļa izmaksas un mājokļu pieejamība zemu un vidēju ienākumu mājsaimniecībām kā problēma ir izteikta ne vien reģionos, bet arī Rīgā un Pierīgas novados.</p>	<p>Lūdzam precizēt rīcības virziena “Mājoklis” 335.punkta pēdējā teikuma redakciju, aizstājot vārdus “ne vien reģionos, bet arī Rīgā un Pierīgas novados” ar vārdiem “gan Rīgā un Pierīgas novados, gan arī citos reģionos”.</p>
86.	68.	<p>Rīcības virziens “Mājoklis”</p>	<p>LLPA ieskatā jaunu mājokļu būvniecību vai esošā dzīvojamā fonda atjaunošanu var stimulēt ieguldījumi publiskajā infrastruktūrā (iekšpagalmi, ielas, apgaismojums un citi inženiertīkli). Kvalitatīvu mājokļu pieejamība (īpaši reģionos) ir un būs aktualitāte un caur ieguldījumiem publiskajā</p>

			infrastrukturā ilgtermiņā iespējams veicināt arī šo teritoriju daudzveidīgāku izmantošanu. Lūdzam papildināt rīcības virzienu “Mājoklis” ar uzdevumu (vai integrēt to [345] uzdevumā) par publiskās infrastruktūras (ielas, apgaismojums un citi inženiertilki) sakārtošanu teritorijās, kur plānots veikt mājokļu izbūvi.												
87.	69.	[340] Atjaunoto mājokļu daudzums no visiem mājokļiem gadā [342] Eksploatācijā pieņemto jauno dzīvokļu skaits gadā	Aicinājums papildus kvantitatīviem kritērijiem ietvert arī kvalitātes rādītājus (piemēram, LEED, BREEAM, sertifikāti citi), kas liecinās par kvalitatīvu mājokļu atjaunošanu un kvalitatīvu jauno mājokļu būvniecību.												
88.	70.	<p>Rīcības virziens “Mājoklis” Rīcības virziena uzdevums</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgā institūcija</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[34]</td> <td>Sociālo mājokļu atjaunošana un skaita palielināšana, vienlaikus izveidojot instrumentu, kas sniedz mājokļu atbalstu maznodrošinātām personām dzīvesvietas maiņai, lai veicinātu iesaistīšanos darba tirgū</td> <td>EM</td> <td>LM, VARA, M</td> <td>VB, ES fondi</td> <td>Personas, kas reģistrētas pašvaldības reģistrā mājokļa jautājuma risināšanai Mājsaimniecību īpatsvars, kuras norādīja uz neapmierinošiem mājokļa apstākļiem</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgā institūcija	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	[34]	Sociālo mājokļu atjaunošana un skaita palielināšana, vienlaikus izveidojot instrumentu, kas sniedz mājokļu atbalstu maznodrošinātām personām dzīvesvietas maiņai, lai veicinātu iesaistīšanos darba tirgū	EM	LM, VARA, M	VB, ES fondi	Personas, kas reģistrētas pašvaldības reģistrā mājokļa jautājuma risināšanai Mājsaimniecību īpatsvars, kuras norādīja uz neapmierinošiem mājokļa apstākļiem	<p>Lūdzam skaidrot, vai sociālo mājokļu skaita palielināšana ietver jaunu sociālo dzīvojamo māju būvniecību, un aicinām šī uzdevuma īstenošanā noteikt pēc iespējas elastīgāku pieeju attiecībā uz jaunu sociālo mājokļu veidošanu dažādās vietās, tai skaitā izmantojot esošo dzīvojamo fondu.</p> <p>Papildināt rīcības virziena “Mājoklis” uzdevumu Nr. 344 šādā redakcijā: <u>“Sociālo mājokļu atjaunošana un skaita palielināšana, izveidojot instrumentu, kas sniedz mājokļa atbalstu ģimenēm ar bērniem, maznodrošinātām personām dzīvesvietas maiņai, lai veicinātu iesaistīšanos darba tirgū”.</u></p>
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgā institūcija	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators										
[34]	Sociālo mājokļu atjaunošana un skaita palielināšana, vienlaikus izveidojot instrumentu, kas sniedz mājokļu atbalstu maznodrošinātām personām dzīvesvietas maiņai, lai veicinātu iesaistīšanos darba tirgū	EM	LM, VARA, M	VB, ES fondi	Personas, kas reģistrētas pašvaldības reģistrā mājokļa jautājuma risināšanai Mājsaimniecību īpatsvars, kuras norādīja uz neapmierinošiem mājokļa apstākļiem										
89.	70.	Rīcības virziens “Mājoklis” <i>[345] Atbalsta sniegšana ilgspējīgu, zemu eksploatācijas un būvniecības izmaksu mājokļiem primāri teritorijās ar jaunu darba vietu potenciālu, tai skaitā novēršot tirgus nepilnības, kas bremsē resursus maz patērējošu, energoefektīvu modulāro būvniecību, nodrošinot energoefektivitāti, SEG emisiju samazinājumu, inovatīvu tehnoloģiju un gudrās mājas risinājumu un vietējo resursu izmantošanu</i>	Ņemot vērā to, ka īres dzīvokļu būvniecība ir svarīga reģionos un teritorijās, kur nepieciešams piesaistīt jaunus speciālistus, ierosinām rīcības virziena uzdevuma sadaļu “līdzatbildīgā institūcija” papildināt ar “FM, pašvaldības”.												
90.	70.	[346] Mājokļu pieejamības uzlabošana grūtībās nonākušiem un nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem, izstrādājot	[346] Mājokļu pieejamības uzlabošana grūtībās nonākušiem un/vai nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem, izstrādājot mehānismu												

		mehānismu finansiāla atbalsta sniegšanai un novēršot faktorus, kas kavē izmantot īres mājokļu piedāvājumu	finansiāla atbalsta sniegšanai un novēršot faktorus, kas kavē izmantot īres mājokļu piedāvājumu vai rada apdraudējumu sava īpašuma saglabāšanai Ņemot vērā, ka personas nonākot grūtībās un nevarot norēķināties par mājokli (īslaicīga rakstura problēmas) var radīt nesamērojami lielu ilgtermiņa negatīvu ietekmi sev un valstij (izvēloties emigrēt), svarīgi [346] paragrāfā iekļaut arī iespēju, ka vienam vai otram nosacījumam iestājoties tiek veidots finansiāls atbalsts.												
91.	71.	<p>Rīcības virziens “Mājoklis” Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgā institūcija</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[347]</td> <td>Izstrādāt mehānismu, kas paredzētu iespēju privātpersonām saņemt grantu mājokļa iegādei vai būvniecībai, kur piešķiramā granta apmērs tiek noteikts pēc bērnu skaita ģimenē</td> <td>EM</td> <td>LM, FM</td> <td>VB</td> <td>Mājsaimniecību īpatsvars, kurām kopējie ar mājokli saistītie izdevumi sagādā finansiālas grūtības (ļoti apgrūtinājoši/nedaudz apgrūtinājoši)</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgā institūcija	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	[347]	Izstrādāt mehānismu, kas paredzētu iespēju privātpersonām saņemt grantu mājokļa iegādei vai būvniecībai, kur piešķiramā granta apmērs tiek noteikts pēc bērnu skaita ģimenē	EM	LM, FM	VB	Mājsaimniecību īpatsvars, kurām kopējie ar mājokli saistītie izdevumi sagādā finansiālas grūtības (ļoti apgrūtinājoši/nedaudz apgrūtinājoši)	Lūdzam [347] uzdevumu izteikt šādā redakcijā: Izstrādāt mehānismu <u>granta piešķiršanai mājokļa iegādei vai būvniecībai profesionālās vai augstākās izglītības iestāžu absolventiem, kā arī privātpersonām, kur piešķiramā granta apmērs tiek noteikts pēc bērnu skaita ģimenē.</u>
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgā institūcija	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators										
[347]	Izstrādāt mehānismu, kas paredzētu iespēju privātpersonām saņemt grantu mājokļa iegādei vai būvniecībai, kur piešķiramā granta apmērs tiek noteikts pēc bērnu skaita ģimenē	EM	LM, FM	VB	Mājsaimniecību īpatsvars, kurām kopējie ar mājokli saistītie izdevumi sagādā finansiālas grūtības (ļoti apgrūtinājoši/nedaudz apgrūtinājoši)										
92.	71.	Jauna uzdevuma iekļaušana	<p>Izveidot vienotu informācijas sistēmu, kurā tiktu ietverta pilnīga pieejamā informācija par ēku (vizuālie un tehniskie atzinumi, ēku esošie tehniskie dati (ēkas nolietojums, kvalitāte), energoefektivitāte, lai būtu informācija par potenciālām uzturēšanas izmaksām pirms īres, pirkuma darījuma, kā arī informācija par uzturēšanas jautājumiem (saistīti ar namu pārvaldīšanu, izmaksas), dažāda juridiskā informācija (ēka ir/nav sadalīta atsevišķos dzīvokļu īpašumos, ir/nav piespiedu nomas attiecības, ēkas parādi).</p> <p>Informācijas pieejamība veicinātu pamatotu lēmumu pieņemšanu arī privāttiesiskos darījumos, ierobežojot nepamatotas īpašuma vērtības</p>												

			noteikšanu. Plašāka pieejamā informācija par ēku veicinātu arī iedzīvotāju lielāku ieinteresētību par ēkas kopīpašuma daļu uzturēšanu kārtībā un atvieglotu lēmumu pieņemšanu. Šāda atvērta sistēma palīdzētu arī valsts un pašvaldības institūcijām identificēt problēmjas/teritorijas.
93.	71.	Jauna uzdevuma iekļaušana	Tukša nekustamā īpašuma gadījumā radīt pienākumu nekustamo īpašumu īpašniekiem reģistrēt savu īpašumu tukšo/pamesto īpašumu reģistrā. Tas ļautu meklēt pagaidu izmantošanas iespējas, lai neturētu dīkstāvi. Kā arī pierādīts, ka īpašuma uzturēšanai tiek piešķirta lielāka loma jeb ietekme uz degradācijas iestāšanos nekā būves elementu nolietojumam, kā rezultātā pazeminās ēkas energoefektivitāte un palielinās būves dzīves cikla izmaksas.
94.	72.	Prioritāte “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei”	Šobrīd prioritātē “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei” abām rīcībām norādītie mērķu indikatori nemēra progresu iedzīvotāju iesaistīti sportā, līdz ar to piedāvājam noteikt progresu pēc bērnu un citu vecuma grupu iedzīvotāju skaita, kuri apmeklē sporta skolas un profesionālos sporta klubus, un arī pēc nacionāla līmeņa sporta pasākumu skaita un tajos iesaistīto dalībnieku skaita, nevis orientējoties tikai uz “Latvijā sarīkoto starptautisko sporta sacensību un dalībnieku skaitu gadā”. Lūdzam papildināt mērķa indikatorus ar tādiem rādītājiem, pēc kuriem ir nosakāms iedzīvotāju iesaistes progress sporta aktivitātēs.
95.	72.	Prioritātes “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei” mērķis [352] Kultūrai ir vadošā loma cilvēka intelektuālās attīstības un personības izaugsmes ceļā, tā palīdz veidot dažādas prasmes radošās darbības attīstībai, veicina personiskās identitātes un piederības izjūtu. Kultūra sniedz piensumu tautsaimniecības attīstībā. Mūsdienās kultūras joma saskaras ar tādiem specifiskiem izaicinājumiem un globālām sociālām un ekonomiskām attīstības tendencēm kā digitalizācija, iespēju nevienlīdzība, demogrāfiskās izmaiņas, sabiedrības mobilitāte u.c. Kopumā novērojams, ka kultūras jomas izaicinājumus raksturo nepieciešamība pēc uzlabotas infrastruktūras, pilnveidotām personāla kompetencēm, kā arī auditorijas sašaurināšanās demogrāfisko procesu dēļ, nepietiekams jaunrades atbalsts, lai saglabātu pietiekamu kultūras piedāvājuma klāstu.	1) Publiskā bibliotēka ir informācijas un zināšanu ieguves vieta un kultūras norišu un komunikācijas vieta. Bibliotēkas – iedzīvotāju izglītošanas, piedāvājot apmācības, daudzveidīgus tematiskus pasākumus dažādām mērķgrupām, diskusijas, radošas darbnīcas, lasīšanas veicināšanas pasākumus, sākot no pirmsskolas izglītības vecuma. Bibliotēkā pulcējas dažādas interešu kopas. Bibliotēka gan ar saviem resursiem, gan kopā ar muzejiem un Valsts zonālo arhīvu u.c. institūcijām līdzdarbojas kultūras mantojuma apzināšanā un saglabāšanā un, organizējot dažādus pasākumus, veicina iedzīvotāju piederības sajūtas savai valstij un pilsētai. <u>Vēršam uzmanību, ka, lai īstenotu visus NAP rīcības virzienus, mērķus un uzdevumus, nepieciešami profesionāli un kompetenti darbinieki un moderna infrastruktūra.</u> 2) Prioritāte “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei” aprakstā

			ietverto tekstu [352] “[..] kultūras jomas izaicinājumus raksturo nepieciešamība pēc [..]” rosinām aizstāt ar tekstu “[..] kultūras un sporta jomas izaicinājumi ir [..]”.
96.	73.	Indikators [359] 15 – 74 gadu vecu iedzīvotāju īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti vismaz 4–7 reizes nedēļā 30 min	Nav atrodamas indikatora atsaucē minētā tabula 146. A. Iekļaut tabulu 146. A. vai precizēt atsauci uz indikatoru.
97.	74.	Rīcības virziena “Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs” uzdevums [362] Sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām, to nozīmi veselības veicināšanā un kultūras, sporta un fizisko aktivitāšu lomu personības attīstībā, veidojot sabiedrisko pasūtījumu dažādām auditorijām, attīstot bibliotēku pakalpojumus	Pirmo reizi NAP tiek pieminētas bibliotēkas, apliecinot publisko bibliotēku lielo nozīmi un lomu ne vien informācijas ieguvē un sabiedrības izglītošanā, bet arī kultūras norišu organizēšanā. <u>Uzskatām, ka bibliotēkām ir nozīme arī citos NAP rīcības virzienos,</u> ne tikai Sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām, to nozīmi veselības veicināšanā un kultūras, sporta un fizisko aktivitāšu lomu personības attīstībā
98.	74.	Uzdevums [364] Kultūras mantojuma, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm, iesaistot iedzīvotājus un nodrošinot jaunāko IKT izmantošanu	Nozīmīgas kultūras mantojuma sastāvdaļas ir māksla, industriālā un militārā mantojuma objekti. uzdevuma īstenošanu var sekmēt mūsdienīgu muzeju un publiski pieejamu vietu attīstība. Lūdzam uzdevumu [364] izteikt šādā redakcijā: “Mākslas, kultūras, industriālā un militārā mantojuma, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm, iesaistot iedzīvotājus un nodrošinot jaunāko IKT izmantošanu, muzeju attīstību”
99.	75.	Uzdevums [365] Kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošana, izstrādājot izglītības programmu saturu un nodrošinot brīvā laika aktivitātes profesionālu pedagogu un treneru vadībā	Bez kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošanas, nepieciešams atbalsts arī kultūras un sporta jomas speciālistu un profesionāļu kapacitātes un izglītības stiprināšanai, lai veicinātu inovācijas kultūras un sporta nozarēs. Lūdzam izteikt uzdevumu [365] šādā redakcijā: “Kultūras un sporta jomas pedagogu sagatavošana, speciālistu un profesionāļu kapacitātes stiprināšana, sadarbībā ar Latvijas augstskolām izstrādājot izglītības programmu saturu, nodrošinot brīvā laika aktivitātes profesionālu pedagogu un treneru vadībā, kā arī veicinot inovācijas kultūras un sporta nozarēs”
100.	76.	Rīcības virziens “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai”	RV “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai” uzdevumu sarakstu rosinām papildināt ar jaunu uzdevumu “Augstvērtīga kultūras piedāvājuma attīstīšana reģionos (.. starptautisku mākslinieku piesaiste, kvalitatīvu sadarbības projektu veidošana, jaunu finanšu instrumentu izveide)”, tādējādi veicinot sabiedrības izglītošanos un ceļot profesionālās kultūras (ne tautas mākslas) līmeni reģionos.
		Rīcības virziena “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai” uzdevumi (izkopējums)	Vēršam uzmanību, ka [379] uzdevumam nav noteikts mērķa indikators.

101.	78.	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators	
		[379]	Sistemātiska jauno talantu apzināšana un nepazaudēšana kultūras un sporta jomā, pieredzējušu un starptautisku atzinību guvušu sportistu vai speciālistu iesaistīšana sporta nozares attīstībā (skolēni, studenti)	IZM, KM	Pašvaldības, izglītības iestādes, NVO	VB, pašvaldības		
102.	80.	Rīcības virziens “Saliedētība”						Piedāvājam pārsaukt rīcības virzienu par “ Piederība ”
103.	80., 82.	<p>Rīcības virziena “Saliedētība” mērķis [390] Viens no galvenajiem riskiem saliedētībai ir manipulācijas risks: cilvēkam ļaujoties stereotipu varai, nav tālu līdz diskriminācijai. Plašsaziņas līdzekļi, politiskā retorika atsevišķās valstīs var pastiprināt sabiedrības šķelšanos, tāpēc ir uzlabojama medijpratība, līdzdarbība politikas veidošanā, komunikācijas prasmes starp dažādām grupām un kultūrām. Arī kvalitatīva mediju satura pieejamība valsts valodā, pietiekama un kvalitatīva informācija par sabiedrībā notiekošo stiprina mūs kā sabiedrību un valsti.</p> <p>Rīcības virziena “Saliedētība” uzdevums [404] Cilvēku medijpratības stiprināšana formālajā un neformālajā izglītībā, sekmējot viltus ziņu atpazīšanu sabiedrībā, kritisko domāšanu; kvalitatīva, iekļaujoša mediju satura piedāvāšana un pieejamība, jo īpaši pierobežā un cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem</p>						<p>Ir jau ieguldīts darbs un apmācīti bibliotekāri un skolotāji, lai sekmētu iedzīvotāju medijpratību.</p> <p>2017. gada nogalē KM organizēta ekspertu diskusija: Bibliotēku un bibliotekāru iespējas un loma medijpratības veicināšanā Latvijā</p> <p>Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte izstrādājusi Medijpratības mācības Latvijas bibliotekāriem.</p> <p>Tāpēc jāuzsver un jāturpina stiprināt bibliotēkas lomu medijpratības uzlabošanā dažādām sabiedrības grupām.</p> <p>Lūdzam [404] uzdevuma līdzatbildīgās institūcijas papildināt ar bibliotēkām.</p>
104.	81.	<p>Uzdevums [401] Sabiedrības pašorganizēšanās, sadarbības un līdzdarbības prasmju un iespēju paplašināšana, jo īpaši attīstot jauniešu pilsonisko izglītību, iedzīvotāju līdzdarbību nevalstiskajās organizācijās, valsts NVO fondu</p>						<p>Papildus uzskaitījumiem, arī brīvprātīgais darbs veicina sabiedrības pašorganizēšanās, līdzdarbības prasmju, iespēju paplašināšanos, tāpēc lūdzam iekļaut to uzdevumā.</p> <p>Lūdzam izteikt [401] uzdevumu šādā redakcijā: Sabiedrības pašorganizēšanās, sadarbības un līdzdarbības prasmju un iespēju</p>

			paplašināšana, jo īpaši attīstot jauniešu pilsonisko izglītību, iedzīvotāju līdzdarbību nevalstiskajās organizācijās, iesaisti brīvprātīgajā darbā, valsts NVO fondu.															
105.	82	Uzdevums [403] Latviešu valodas lietojuma palielināšana ikdienas saziņā, tostarp digitālajā un sabiedrisko mediju vidē, paplašinot valodas apguves pieejamību un uzlabojot kvalitāti	Latviešu valodas nozīmi nesamazinot un stiprinot, pilnveidot arī komunikāciju sabiedriskajā telpā starptautiskajās valodās, tādējādi atvieglojot ārvalstu investoriem, darba spēkam, viesiem saziņas problēmas. Latviešu valodas apguvi ir jāiestrādā likumdošanā, nosakot, ka visa valsts apmaksātā PII izglītība, pamata, videjā speciālā, profesionālā izglītība tiek nodrošināta tikai valsts valodā. Lūdzam izteikt uzdevumu [403] šādā redakcijā: “Latviešu valodas lietojuma palielināšana ikdienas saziņā, tostarp digitālajā, izglītības un sabiedrisko mediju vidē, paplašinot valodas apguves pieejamību un uzlabojot kvalitāti”															
106.	82.	Jauns rīcības virziena uzdevums	Ģeogrāfisko kopienu t.sk. apkaimju NVO izveides atbalstīšana, veicinot iedzīvotāju piederības sajūtu un lokālpatriotismu.															
107.	85.	Uzdevums [421] Gudras un efektīvas pārvaldības īstenošana visos publiskās pārvaldes procesos, par galveno izvirzot cilvēka vajadzības un valsts proaktīvu rīcību, īstenojot pierādījumus balstītus risinājumus un starpnozaru koordinētu sadarbību, izmantojot jaunas metodes	Pieredzes apmaiņas īstenošana ar privāto sektoru var sekmēt uzdevuma īstenošanu. Pozitīvi vērtējam Valsts kancelejas aktivitātes saistībā ar inovācijām valsts pārvaldē, Ekonomikas ministrijas aktivitāti “Ierēdnis ēno uzņēmēju”. Lūdzam izteikt uzdevumu [421] šādā redakcijā: “Gudras un efektīvas pārvaldības īstenošana visos publiskās pārvaldes procesos, par galveno izvirzot cilvēka vajadzības un valsts proaktīvu rīcību, īstenojot pierādījumus balstītus risinājumus un starpnozaru koordinētu sadarbību, izmantojot jaunas metodes, izglītojot publiskās pārvaldes darbiniekus un īstenojot pieredzes apmaiņu ar privāto sektoru”.															
108.	87.	Rīcības virziens “Drošība” Rīcības virziena uzdevumi (izkopējums)	Lūdzam [436] uzdevumu izteikt šādā redakcijā: Cilvēku rīcībspējas stiprināšana <u>un infrastruktūras izbūve iedzīvotāju aizsardzībai</u> ārkārtas gadījumos, sadarbojoties ar atbildīgajiem valsts dienestiem, iesaistoties brīvprātīgās organizācijās, kā arī uzlabojot iesaisti un atbildīgu rīcību noziegumu atpazīšanā un novēršanā, civilajā aizsardzībā un visaptverošajā valsts aizsardzībā															
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Uzdevums</th> <th>Atbildīgā institūcija</th> <th>Līdzatbildīgās institūcijas</th> <th>Finanšu resursu avots</th> <th>Mērķa indikators</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators										
Nr.	Uzdevums	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Finanšu resursu avots	Mērķa indikators													

		nostiprinot pašvaldību un NVO lomu	piekrīt Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	
111.	89.–91.	Nodaļa “NAP2027 telpiskās attīstības perspektīva”		<p>NAP 2027 projektā ietvertā telpiskās attīstības perspektīva izstrādāta, neņemot vērā Latvijas nākotnes telpisko struktūru, kas noteikta Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam (turpmāk tekstā – Latvija 2030).</p> <p>Norādām, ka Latvija 2030 telpiskās attīstības perspektīva paredz Latvijas nākotnes telpisko struktūru šādā dalījumā, kura nav ietverta NAP 2027 projektā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eiropas līmeņa metropole; • Baltijas jūras reģiona līmeņa attīstības centri; • Nacionālas nozīmes attīstības centri; • Reģionālas nozīmes attīstības centri. <p>Uzskatām, ka <u>NAP 2027 projekta telpiskās attīstības perspektīva nav izstrādāta saskaņā ar Latvija 2030</u>, nepiedāvājot Latvijas 2030 noteikto telpiskās struktūras dalījumu, tādējādi klaji ignorējot Latvijas ilgtermiņa plānošanas dokumentu.</p>
112.	89.–91.	Nodaļa “NAP2027 telpiskās attīstības perspektīva”		<p>Esošajā NAP2027 redakcijā nav noteikts kādā veidā tiks nodrošināta NAP2027 Telpiskās attīstības perspektīvas ieviešana. Nav saprotams, kuram ir adresētas šīs vadlīnijas vai kurš ir atbildīgs un sekos līdz to īstenošanai. Līdz ar to esošajā NAP2027 redakcijā Telpiskās attīstības perspektīva ir atrauta no pārējā NAP2027 konteksta.</p> <p>Priekšlikums: Noteikt NAP2027 Telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas mehānismu vai nodrošināt tiešu sasaisti ar pārējo NAP2027 dokumentu. To varētu realizēt, rīcības virziena uzdevumu tabulās, pievienot aili “mērķa teritorijas” tādā veidā nodrošinot sasaisti ar sadaļu “NAP2027 telpiskās attīstības perspektīva”. Vietās, kur vēl nebūs iespējams norādīt konkrētas mērķa teritorijas, lietot vārdus “Visa Latvija”.</p>
113.	90.	Rīgas metropoles areāls [448] - [451]		Lūdzam papildināt “NAP2027 telpiskās attīstības perspektīvas” Rīgas metropoles areāla nacionālās interešu telpas aprakstu, uzsverot Rīgas metropoles areāla lomu, starptautiskās atpazīstamības nozīmi un RB.

			<p>Priekšlikums papildināt aprakstu ar jauniem paragrāfiem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rīgas metropoles areālam ir izšķiroša loma visas valsts kopējās konkurētspējas nodrošināšanā un tas stiprina Rīgas kā globāli orientētas metropoles lomu BJR. 2. Rīgas metropoles areāla starptautiskās atpazīstamības veicināšana, pozicionējot to kā vienotu teritoriju un atbalstot tā iekļaušanos BJR metropoļu tīklā. 3. Rail Baltica projekta realizācija paredzot trases izmantošanu arī kā reģionāla mēroga sabiedriskā transporta artēriju Rīgas metropoles areālā. Rail Baltica projekta integrēšana Rīgas pilsētā veicot pilsētvides un transporta infrastruktūras uzlabojumus ar trasi saistītajā pilsētelpā.
114.	90	[448] Sadarbība starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām, panākot Rīgas metropoles areāla vienotu un ilgtspējīgu attīstību, kā arī, īstenojot kopīgus projektus, integrētu, iedzīvotājiem viegli pieejamu, uz kvalitāti un izmaksu efektivitāti orientētu pakalpojumu nodrošināšanai.	<p>Būtu vēlams NAP2027 uzsvērt nepieciešamību pēc efektīva Rīgas metropoles areāla sadarbības ietvara izveides un ieviešanas nākamā plānošanas perioda laikā.</p> <p>Piedāvātā redakcija: Efektīva Rīgas metropoles areāla pārvaldības modeļa izveide un ieviešana, kas stimulē sadarbību starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām, panākot Rīgas metropoles areāla vienotu un ilgtspējīgu attīstību, kā arī, īstenojot kopīgus projektus, integrētu, iedzīvotājiem viegli pieejamu, uz kvalitāti un izmaksu efektivitāti orientētu pakalpojumu nodrošināšanai.</p>
115.	110.	<p>Rīcības virziens “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi”</p> <p>Pēc kopējās transporta infrastruktūras kvalitātes Latvija ir 61.vietā (no 137), pēc autoceļu kvalitātes 107.vietā (no 137), pēc dzelzceļa infrastruktūras kvalitātes 29.vietā (no 101), pēc ostu infrastruktūras kvalitātes 29.vietā (no 137), pēc gaisa transporta infrastruktūras kvalitātes 37.vietā (no 137). (<i>The Global Competitiveness Report 2018, World Economic Forum, http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index-2017-2018/countryeconomy-profiles/#economy=LVA</i>)</p>	<p>Vēršam uzmanību, ka <u>NAP 2027 projektā tikai vienā vietā – rīcības virziena “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” pamatojumā ir minētas ostas.</u></p> <p>NAP 2027 projekta rīcības virziena “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” secinājumos ir rakstīts, ka:</p> <p>[290] <i>Latvijā, tāpat kā citur Eiropā un pasaulē, transporta nozare ir viena no stratēģiski nozīmīgākajām tautsaimniecības nozarēm, savukārt transporta infrastruktūras efektivitāte atstāj tiešu iespaidu uz konkurētspēju, ekonomikas izaugsmi un valsts attīstību kopumā.</i></p> <p>LIAS 2030 ir noteikts, ka:</p> <p>(215) (...) Enerģētikas problēmjaudājumu kontekstā nepieciešams attīstīt drošu kuģu transportu un ostu infrastruktūru gan kravu, gan pasažieru pārvadājumu pilnveidošanai.</p> <p>(236) (...) Kravu transportēšanai pēc iespējas vairāk jāizmanto dzelzceļš un</p>

		<p>ostas, mazāk – autoceļi, tādēļ jāparedz investīcijas ostu infrastruktūrā, elektrificējot piestātnes, uzlabojot atkritumu un piesārņojuma savākšanu. (...)</p> <p>(279) (...) Lai arī ostās kravu apgrozījums pakāpeniski pieaug, ostu potenciāls netiek pilnībā izmantots – kravu pārkraušanas jaudas nav pilnībā noslogotas, pasažieru jūras transports ir vāji attīstīts un nespēj konkurēt ar tuvējām Baltijas jūras ostām, piemēram, Tallinu, Helsinkiem, Stokholmu. (...)</p> <p>Lūdzam NAP 2027 projektu precizēt atbilstoši LIAS 2030 noteiktajam, paredzot atbalstu Latvijas ostu attīstībai.</p>
116.		<p><u>NAP 2027 projektā ir novērojama atsevišķu jomu īpaša izcelšana, vienlaicīgi ignorējot, iespējams, Latvijas attīstībai daudz svarīgākas.</u> Tā, piemēram, [145] “Publiskajā sektorā radīto zināšanu tieša nodošana Latvijas mazajiem uzņēmumiem, sociālajiem uzņēmumiem, sabiedriskajām organizācijām un radošajām industrijām” uzdevums ir atradis savu vietu pat bez konkrēta sasniedzamā mērķa indikatora, taču <u>transporta jomā ostu (ES pamata tīkla ostas Rīga un Ventspils) attīstība, kuras ir Eiropas transporta pamata tīkla ostas un attiecīgi ne tikai Latvijas, bet arī ES mērogā stratēģiski nozīmīgi objekti, turklāt ar nozīmīgu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecības attīstību, vispār pat netiek pieminēti.</u> Taču tieši ostas un līdz ar to ostu pilsētas šobrīd ir no Latvijas neatkarīgu apstākļu ietekmētu pārmaiņu priekšā un būtu svarīgi konstatēt izaicinājumus, kā arī iezīmēt iespējamus risinājumus, t.sk. līdzekļus transformācijai.</p> <p><u>Priekšlikumi:</u></p> <p>Rīcības virziens “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi” - izdalīt atsevišķā uzdevumā (no [306]) Latvijas lielo ostu attīstības veicināšanas jautājumu, papildinot ar uzdevumiem:</p> <p>a. Latvijas lielo ostu un Austrumu–Rietumu transporta koridora attīstība, tai skaitā uzlabojot infrastruktūru un Eiropas vienotā transporta tīkla produktivitāti, veicinot ostu un Latvijas transporta koridora koordinētu attīstību, t.sk. ostu infrastruktūras attīstību un dzelzceļa elektrifikāciju;</p> <p>b. Veicināt augstas pievienotās vērtības ražošanas attīstību ostu industriālajās un speciālajās ekonomiskajās zonās, nodrošinot līdzekļus uzņēmējiem nepieciešamās infrastruktūras izveidei.</p>
117.	111.	<p>NAP2027 prioritāšu pamatojuma avots</p> <p>789 publiskajās bibliotēkās bezmaksas ir pieejams internets, bet bibliotēkas</p>

		<p>97. Investīciju nepietiekamība platjoslas interneta nodrošināšanai atbilstoši trīs stratēģiskajiem mērķiem, kas ietverti Eiropas Komisijas 2016. gada 14. septembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību” (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0587):</p> <p>1) gigabitu savienojamība visiem galvenajiem sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem;</p> <p>2) visām lielām pilsētām ar tām piegulošām pārvietošanās zonām un visām sauszemes transporta maģistrālēm ir nepārtraukts 5G pārklājums;</p> <p>3) visām mājsaimniecībām ir pieejams interneta pieslēgums ar vismaz 100 Mb/s ātrumu, ko var uzlabot līdz gigabitu ātrumam. 2017. gadā 79 % mājsaimniecību Latvijā bija pieejams platjoslas internets, valstij atrodoties dalītā 21.vietā ES, kur vidējais rādītājs ir 87 % mājsaimniecību. (Digital economy and society statistics – households and individuals, Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_access)</p>	<p>e-pakalpojumi būs kvalitatīvi tikai tad ja būs pietiekams interneta ātrums. Ņemot vērā iepriekšminēto, <u>lūdzam NAP 2027 projektā paredzēt interneta ātruma nodrošināšanu bibliotēkās vismaz 50 M/bit.</u></p>
118.	111.	<p>NAP2027 prioritāšu pamatojuma avots</p> <p>99. 52 % Latvijas iedzīvotāju joprojām trūkst digitālo pamatprasmju, kas tiem liedz efektīvi lietot internetu, turklāt 19 % digitālo prasmju vispār nav. (Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss 2019, https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/latvia)</p>	<p><u>Lūdzam prioritātes pamatojumu papildināt ar šādu informāciju:</u></p> <p>Bibliotēkām ir liela nozīme iedzīvotāju izglītošanā darbā ar e-resursiem un e-pakalpojumiem. Bibliotēkā senioriem notiek datorprasmju apguves kursi, tiek organizētas bibliotekārās stundas un informācijpratības nodarbības dažādām mērķgrupām, skolēniem tiek sniegta palīdzība zinātniski pētniecisko darbu izstrādē u.c.</p> <p>Bibliotēku nozīme sniedzot visiem valsts iedzīvotājiem vienlīdzīgus un kvalitatīvus pakalpojumus jau tiek realizēta un tā ir jāturpina tālāk attīstīt. Bibliotēkas var nodrošināt daudzveidīgu informācijas resursu klāstu – datubāzes, e-pakalpojumus, e-Latvijas pakalpojumus u.c.</p>
119.	115.	<p>NAP2027 prioritāšu pamatojuma avots</p> <p>124. Bibliotēkās fizisko apmeklējumu skaits krītas, bet aug virtuālais apmeklējums, piem., salīdzinājumā ar 2017. gadu 2018.</p>	<p><u>Lūdzam prioritātes pamatojumu papildināt ar šādu informāciju:</u></p> <p>2018. gadā Latvijā darbojas 1597 bibliotēkas, no kurām 789 ir publiskās bibliotēkas. 2018. gadā bibliotēkas apmeklētas vairāk nekā 12 miljonus</p>

	<p>gadā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tas ir pieaudzis par 16% (KM³). Savukārt pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem salīdzinājumā ar 2010. gadu 2016. gadā bibliotēku skaits ir samazinājies par 152.</p>	<p>reižu. Fiziskais apmeklējums 2018.gadā samazinājies par 0,6%, virtuālais apmeklējums pieaudzis par 3,6%. Arvien vairāk tiek piedāvāti dažādi elektroniskie resursi, aktivitātes sociālajos medijos u.c. (Avots: Latvijas bibliotēkas 2017. un 2018. gadā: pārskata ziņojums)</p>
--	--	---

³ <https://www.km.gov.lv/lv/kultura/bibliotekas/statistika>